

POLIȚIA

REVISTĂ POLIȚIENEASCĂ

CLUJ

REDACTOR RESPONZABIL:
Dr. VICTOR POPP

APARE LUNAR

PRIM REDACTOR
GEORGIU CHENDI

Poliția și dezvoltarea dreptului universal

Cine-și poate închipui astăzi că bazele de drept ale vieții comerciale de pretutindenea, ale dreptului civil general și comercial, dimpreună cu principiile fundamentale cari regulează această instituțiune de drept, așa cum sînt acceptate în toată lumea, își au obârșia în activitatea primitivă a organelor polițienești.

Ne gândim la responsabilitatea sau, în termeni proprii, la garanția, pe care vânzătorul este obligat să o dea pentru defectele neaparente ale obiectului vîndut.

E firesc deci că, fiind vorba de acea instituție de drept, care a dat durabilitate de milenii organelor ordinii publice, trebuie să ne amintim de trecutul glorios al aceluia popor din antichitate, care parcă a fost predestinat să creieze norme de drept, a cărui moștenire intelectuală lăsată urmașilor în sistemul său de drept, formează cel mai prețios tezaur comun al omenirii. La acest popor știința dreptului reprezintă ceea ce reprezintă arta în vechea Grece.

Da, vechia Romă, este patria de origină a poliției. Această cetate, mărginită la început în cadrele unui oraș cu împrejurimile lui imediate, însă care a ajuns să stăpânească lumea antică, mica comună-stat a dat naștere acelei instituții cu atribuții polițienești, ai cărei funcționari au fost factorii primordiali la fundarea dreptului. Funcțiunea poliției de astăzi o îndeplineau în Roma veche *aedilii*, căci aceștia, țineau agendele poliției de târg.

După cum se știe, Constituția Romei antice obliga pe toți acei ce ocupai o funcție publică (*magistratus*) ca la ocuparea funcției să publice un „*edict*“ prin care se aduceau la cunoștința publică toate normele de drept, după cari aveau să-și îndeplinească sfera de activitate. *Aedilii* erau supuși acelorasi obligații.

În calitatea lor de organe polițienești, *aedilii* îndeplineau și atribuția de judecători ai târgurilor. Dar pe atunci în

Roma nu aveau o importanță mai deosebită decât târgurile de sclavi și de vite. Astfel, avându-se în vedere natura obiectului negociabil, *aedilii* au impus obligațiuni vânzătorului, obligațiuni, cari estinzându-se aproape la toate cazurile de vîndere — cumpărare, precum și la unele prestațiuni reale provenite din alte acte juridice, acestea au fost mai târziu acceptate de toată lumea și au devenit cu timpul norme de drept universal.

E destul să amintim că dreptul roman, înainte de edictul *aedililor*, făcea răspunzător pe vânzător numai de calitățile promise ale lucrului (*dictum promissum*). Edictul *aedililor* a hotărît însă că, dacă cineva vinde în târg sclavi sau vite, el este obligat să declare și bolile (*morbus*) și viciile (*vitium*) cari micșorează capacitatea lor de întrebuințare. Cu privire la sclavi vânzătorul mai era obligat să facă atenție pe cumpărător, dacă sclavul era vagabond (*erro*) sau dezertor (*fugitivus*) etc. În cazul când vânzătorul nu făcea această declarație, cumpărătorul putea să restituie marfa în decurs de șase luni și să pretindă înapoierea prețului de cumpărare și interesele banilor, anulând vânzarea: sau, în decurs de un an, să ceară reducerea proporțională a prețului de cumpărare (*actio quanti minoris seu aestimatoria*).

În felul acesta s'a creiat și dezvoltat instituția garanției pentru defectele neaparente ale lucrului, pe care o găsim astăzi, după două milenii, în toate legiuirile civile și comerciale. Și această bogată moștenire o datorăm *aedililor*, bravilor polițai ai Romei antice.

Și dacă străbuna României de azi este acea Roma antică, ai cărei polițai și-au câștigat recunoștința și admirația lumii culte de mai târziu, poliției noastre nu-i dorim altă-ceva decât să aibă reprezentanți tot așa de vrednici, ca și străbunii lor din Roma antică.

Prof. Dr. MAURITIU KISS.

ROLUL POLIȚIEI ÎN MIȘCĂRILE SOCIALE

Una din cele mai grele sarcini ale poliției este desigur supravegherea mișcărilor sociale. Aceasta s'a putut verifica mai mult acum decât oricând la noi. Societatea românească se află de la unire încoace în continuă stare de prefacere. E o fermentare socială firească. În cazanul statului național românesc, încadrat în granițele sale etnice, patru societăți românești deosebite prin structura lor imprimată de împrejurări diferite, se ciocnesc între ele și se frământă, pentru a creia un singur aluat social, uniform și fecund.

Dar desigur în acest proces de unificare, proces firesc și deci cu mijloace calme de acțiune, poliția nu poate avea niciun rol. Acolo unde poliția trebuie să intervină, este în manifestările sociale de un caracter potrivit ordinii stabilite, în mișcările sociale cu caracter de reformă și deci prin esență revoluționare, fie că revoluția se face în numele unui ideal umanitar general, fie că revoluția se urzește în firele patriotismului.

La noi după război, curentele reformatoare de aiurea au găsit, ca și în celelalte țări ale Europei, un teren prielnic, și au prins pentru o vreme. Lumea coplesită de greutatea vieții și dezechilibrată moralmente pentru a putea rezista tuturor acestor greutăți trecătoare, s'a lăsat înclinată spre idealuri mincinoase. A fost o vreme când se putea vorbi serios despre un pericol bolșevic în România. Este epoca de la 1919 care constituie cea mai critică epocă din istoria evoluției noastre sociale.

Atunci am înfrânt pericolul și desigur poliția a avut o bună parte de contribuție la realizarea acestui succes. Dar avem de făcut o singură rezervă. Dacă am fi avut o poliție mai bine pregătită pentru un rol în mișcările sociale, succesele noastre împotriva invaziei ideilor bolșevice ar fi fost ceva mai pure. Și aici intervine rolul poliției în mișcările sociale.

Față de orice tendință socială nelegitimă poliția trebuie să aibă înainte de toate un rol preventiv. Greșala noastră în trecut, greșală care încă dăinuiește și astăzi, este că n'am avut și nu avem o poliție pregătită să înțeleagă că rolul ei nu este represiv în mișcările sociale. Intorcându-ne la victoria noastră de la 1919 împotriva curentului bolșevic amenințător, ne gândim cât de frumoasă ar fi fost această victorie dacă ea n'ar rămânea în arhivele istoriei pătată de numeroase acte de represiune ale poliției noastre. Recunoaștem că atunci când s'au produs aceste acte, ele erau o necesitate dictate de condițiunea imperioasă a pericolului care amenința. Dar aceste acte s'ar fi putut evita, dacă poliția noastră nu s'ar fi trezit abia atunci când pericolul cerea hotărîre și reperițiune în acțiunea celor chemați să apere ordinea stabilită, dacă poliția ar fi avut,

prin urmare, o educație specială de poliție preventivă.

O atare poliție, prin activitatea ei neconținut trează, face imposibilă răspândirea ideilor subversive și are destule mijloace calme la îndemână pentru a scoate din circulație agenții acestor idei. Avantajul poliției preventive în mișcările sociale față de poliție represivă este că cea dintâi înlesnește societății posibilitatea de a reacționa prin propriile ei arme de apărare împotriva a tot ceea ce se apropie de ea cu gânduri vrăjmașe. Este bine cunoscut că instinctul masselor, ca în orice organism viu, nu dă niciodată greș când reacționează împotriva, sau primește una sau mai multe idei nouă. Din acest proces social firesc se naște progresul, iar poliția nu trebuie să săvârșiască niciodată greșala de a confunda progresul cu revoluția și a împedeca pe cel dintâi, în numele celui din urmă.

Dar poliția preventivă în mișcările sociale mai are o superioritate față de poliția represivă. Cea dintâi este un factor social de progres, un exponent al societății în neconținută evoluție spre un ideal de mai bine; cea din urmă, cu toate foloasele pe cari în anume împrejurări le poate aduce, riscă să devină o instituție pentru care societatea să nu fie obligată a păstra prea multă stimă, și aceasta pentru simplul motiv că orice este represiune prea manifestă displace, devine odios.

Spre a lămuri aceste două teze este destul să ne închipuim atitudinea celor două poliții, deosebit educate, față de orice manifestație de stradă cu caracter reformativ. Oricare ar fi această manifestație, fie ea bolșevistă sau socialistă internațională, fie ea naționalistă și antisemită — pentru a fi în nota vremurilor noastre — poliția preventivă nu va sta să judece valabilitatea ideilor acestei manifestații cu scopul de a le pedepsi în persoana celor ce și li-au însușit, ci va sta neconținut atentă ca aceste idei să rămână în cadrul exclusiv al ideilor. Prin aceasta poliția va impune respect chiar și acelor care socot potrivit ordinii stabilite; iar în acest respect constă însuși respectul ordnei. Poliția represivă, din potrivă, va brutaliza pe manifestanți, va face arestări și își va da toată silința de a împedeca manifestația. Dar prin toate aceste eforturi, cu intenție bună, recunoaștem, cea dintâi care se stirbește este majestatea ordinii, în numele căreia acționează poliția. Căci o poliție care nu înțelege că ordinea trebuie apărată cu ordine și legalitate este o poliție compromisă.

Din nefericire noi încă nu avem o poliție pregătită pentru un rol preventiv în mișcările sociale, și poate din această cauză nu avem nici o poliție respectată așa cum se cuvine.

GEORGE BARIȚIU
Polițaiul orașului Alba-Julia.

Socotesc, că trebuie să scoatem cu desăvârșire poliția din luptele noastre politice. Este o adevărată crimă de a desarma țara și de a compromite siguranța și ordinea publică, numai ca să avem un mizerabil uumăr de voturi mai mare.

VASILE LASCĂR
Ministru de Interne
(*Sedința Senatului din 25 Ianuarie 1903*)

ROSTUL ȘI DEMNITATEA POLIȚIEI

„Funcțiunile poliției sunt delicate”, — zice cu tot dreptul legea, care o întemeiat poliția Franței la anul 1791.

Sunt foarte delicate, căci deși principiile conducătoare sunt durabile, aplicarea lor se modifică prin o mulțime de împrejurări, pe cari legea absolut nu le poate prevedea.

Funcțiunile poliției pentru a fi exercitate au lipsă de o anumite latitudine, de o încăpătoare încredere, pe care nu e permis să o dăm, decât unor oameni în mod extrem de curați în toate privințele. Acești oameni de mare încredere a poliției sunt: Ministrul, Directorul General al Siguranței Statului, Inspectorii de Siguranță, Prefecții și Directorii de poliție, Prefecții și Subprefecții județelor, Primarii, Polițaii, apoi comisarii și agenții de poliție.

Rostul principal al poliției este siguranța: a veghia cu atenție neconținut trează asupra răufăcătorilor de tot soiul și a tuturor, celor cari duc o viață contrară intereselor legilor și a colectivității și al căror izvor de câștig este sau poate deveni crima.

Acești oameni decăzuți formează o vastă conspirație organizată pretutindena contra tuturor, — o conspirație, ce nu se sperie de nici o greutate, nu este înfrântă de nici o considerație și nu se înpăimântă de nici o primejdie.

Poliția are marele rost de a combate, de a înfrână această conspirație consacându-se scopului de a o face imposibilă.

Poliția este deci mandatarul Statului și depozitarul încrederii colectivității.

Ca organ principal al ordinii și al siguranței publice ea are obligații mari, adeseori foarte grele și întotdeauna delicate, căci are de lucru cu partea cea bolnavă a omenirii; bolnavă moralicește, fizicește și materialicește și poartă totdeauna o răspundere nu numai formală, ci și în conștiință.

În urma marilor sale datorințe deci, ea nu poate funcționa, dacă nu și-a știut câștiga o autoritate superioară și durabilă.

Iar această autoritate numai atunci prinde rădăcini adânci în conștiința cetățenilor, când este prudentă, ageră, harnică, prevăzătoare, inteligentă, onestă și umană.

Ea atârnă în primul loc dela organizația generală a poliției, care trebuie să se știe impune prin mandatarii săi, prin înălțimea caracterului, a conștiinței și a tactului social al lor. Se cere deci dela acești mandatarii demnitatea conduitei în viața publică și privată, — studiu metodic, istețime și inițiativă, apoi o dovedită energie a solidarității, a patriotizmului, a legalității și a jertfirei de sine pentru binele obșteșc.

Pentru că fără de aceste elemente ale caracterului nu există organizațiune polițienească serioasă.

Organizația poliției este dreptatea și moralitatea însăși organizată și înarmată. Ea trebuie să asculte în orice situație de glasul înțelepciunii, al pătrunderii, al dreptății și al legii.

În fața conspirației continue a răufăcătorilor ea este nobila organizațiune a cetățenilor cinstiți și muncitori, cari

sunt creerii, onoarea societății și stâlpul ordinii, prosperității și tăriei statului.

Ea este garnizoana ostașilor, cari apără societatea celor buni, contra uneltirilor celor răi, garnizoana de-apururi trează și gata să plece la luptă, care nu pregetă, care nu pe dă înapoi; ai cărei ostași î-și jertfesc cu drag viața pentru apărarea binelui comun și cari nu pretind și nu așteaptă cununi de lauri, — nici macar recunoștința societății în serviciul căreia stau.

Mare, cinstită și neînfricată muncă trebuie să desfășure o poliție, care își pricepe rolul, chemarea și demnitatea sa socială, moarță și juridică.

Ea trebuie să lucreze ca să prevaleze pretutindena respectul legilor, al bunelor moravuri și autoritatea statului contra microbilor de descompoziție, ce corump corpul social.

Și fiindcă — pentru a fii cineva vrednic de acest nume ce cere ca se fie în primul rând el însuși un cetățean de elită — nu este permis ca în corporația polițienească se întredecă cele mai distinse elemente cetățenești.

Prefecții, directorii, consilierii, polițaii, magistrații și comisarii să formeze o gardă aleasă a principiului binelui public, a vieții și a averii publice și private.

Va se zică o corporațiune morală cu sentimentul demnității și al răspunderii personale pentru tot ce atinge prosperitatea intereselor generale ale societății.

O corporațiune conștientă de faptul, că ea este garanța echilibrului social, și că încrederea mare de care trebuie să se bucure să câștigă numai prin talent, pricepere, zel și caracter de oțel.

Este disgustătoare în veacul nostru viața de inconștientă criminală a unor organe, dela a căror funcțiune normală atârnă interese mari și juste. Dar este revoltătoare această inconștientă la acele organe în a căror grijă ne-am pus averea, sănătatea, viața repausul și toate bunurile ce decurg din siguranța și liniștea publică a întregii societăți.

Și fiindcă suntem angajați cu toate interesele noastre vitale, ca toate organele vieții publice să fie conștiente, sănătoase și într-o condiție morală escelentă din toate punctele de vedere, cerem dela aceste organe morală, disciplină și sentimentul demnității corporative și personale, pentru că numai așa putem progresa!

Cu slujbași nepăsători față de neajunsurile și suferințele cetățenilor, imposibili față de fărădelegile criminalilor și neaccesibili pentru ideile datoriei, ale iubirii de țară și ale dragostei de aproapele nici un stat nu a putut exista multă vreme, căci și-a pierdut temelul moral: *autoritatea îndreptățită prin purtări corecte la înălțimea utilității publice a epocii.*

O însănoșare a vieții publice se poate înfăptui numai prin organe sănătoase și prin instituțiuni publice conștiente de necesitatea funcțiunilor, ce au să îndeplinească.

Și cu acest exemplu trebuie să premeargă în primul rând — poliția.

DR. CASSIU MANIU
Profesor Universitar, Cluj.

Limite între delict civil și penal

Înțelesul generic al cuvântului delict, este deviere de la calea cea dreaptă a dreptului iar corecțiune luat tot în înțeles general, înseamnă îndreptarea acelei devieri.

Orice deviere, părsire, violare a drumului dreptului este un delict. Timpul și uzul pe deoparte, utilitatea și mentalitatea socială de altă parte, au produs interpretări și aplicări diferite asupra concepțiunii vorbei delict, restrângând sau lărgind sfera aplicabilității ei. S'a ajuns astfel la o expresiune foarte clasică (în dr. penal mai ales) cu înțeles strâmt sau larg, după nevoia vremii, oamenilor și împrejurărilor cari se perind.

În toate timpurile însă, principiul de bază al delictului privit din punct de vedere al devierii de la calea dreptului, a fost că societatea este datoare să garanteze dreptul, fie public, fie privat și să tindă ca prin instituțiile sale, să îl observe și să îl aplice cu stricteță. Fundamentală și interesantă este însă, mai ales, în timpurile de azi, analiza limitei între delictul penal și civil, care dă așa mult de lucru în practica subtilă și variată a dreptului.

Delict civil este faptul prin care cineva a produs o nedreptate sau o pagubă altecuiva.

Această nedreptate și pagubă, dacă are la hază dol sau violenție, se numește delict civil: iar dacă dauna a fost pricinuită fără aceste elemente, dar din cauza unei imprudente sau neglijență nescuzabilă, se numește quasi delict civil (nu există quasi delict penal).

Dreptul civil nu se uită însă la fapta săvârșită, decât din punctul de vedere privat, de obligațiune și de reparațiune a prejudiciului cauzat, în diferitele cazuri sau spețe: iar pentru garantarea acestui drept, există constrângerea socială pentru executarea dreptului fiecăruia, sau execuția silită și reparațiunea prejudiciului produs prin neexecutarea obligațiunii, care reparație, se face tot pe calea execuțiunii civile silită.

Aceste este însăși rolul dreptului civil: să prevadă că există vătămări de drepturi, contra cărora fiecare se poate apăra prin prudența sau dibăcia, vigilența, abilitatea sa, însuși cari în viață diferă dela individ la individ, dar sunt suficiente pentru a se putea, cu ajutorul lor, evita leziunile sau vătămările de drept ale fiecăruia.

Din acest punct de vedere, fiecare va lucra după capacitatea lui și dacă totuși vătămări de drept se produc rolul justiției se va limita la executarea dreptului, la reparația prejudiciului pricinuit prin violarea lui și atâta tot.

Această intervențiune socială, prin organele puterii judecătorești, va fi îndestulătoare ca să dea satisfacție regulilor de drept și de bine social: căci acolo unde fiecare înțelege rolul său individual, în gestiunea afacerilor private, incubă fiecăruia, să vegheze și să fie util intereselor sale particulare, iar societatea nu trebuie să intervină decât: 1. ca să constrângă la executarea dreptului și 2. să repara prejudiciul cauzat prin neexecutarea dreptului.

Astfel, am efectuat o vânzare, o cumpărare, un împrumut: am constituit gaj, societate, ipotecă, depozit s. a.: am închiriat, arendat, cesionat etc. și apoi mă duc să mă plâng la parchet, de rezultatul cel rău sau neizbutit al afacerii sau al contractului, ori că, persoana cu care am contractat, sau convenit, nu își îndeplinește obligațiunile, în asemenea cazuri folosința capacității juridice și civile a fiecăruia, vor fi îndestulătoare spre a valorifica și apăra dreptul pretins violat.

Tot astfel dacă vecinul usurpă sau contestă terenul sau moștenirea: dreptul de posesiune sau proprietatea: în toate aceste cazuri, erai dator să consideri persoanele cu cari ai convenit sau contractat; să cauți și să înlățești titlurile tale justificative, să veghezi asupra intereselor

tale, aceea ce prin facultățile fiecăruia și prin propria activitate individuală, se poate lesne efectua și obține.

Este îndestulător, ca fiecare să se vadă asigurat astfel în contra riscurilor și gestiunilor sale particulare și să găsească în acțiunea justiției executarea sau repararea daunei cauzate, pentru ca dreptatea să fie îndreptată și binele conservat.

Delictul și quasi delictul civil au la baza lor prejudiciul suferit de particulari și chiar dacă el este săvârșit cu rea intențiune sau cu vădită neglijență, existența lui nu depinde de aceste elemente de oarece îl caracteriză, este prejudiciul cauzat individului.

Astfel luat înțelesul, putem spune că sunt delict civile o sumă de fapte, dar cari nu sunt nici odată lovite de o pedeapsă publică și cu drept cuvânt se poate spune, că cu cât avem mai multe fapte de astfel cu atâta limita delictului civil de cel penal este mai subtilă și mai variată, — lucru ce trebuie și este util a fi mereu amintit.

Delict penal-infracțiune se numește orice faptă prevăzută de legea penală și căzând sub lovitura acelei legi, prin pedeapsa ori sancțiunea edictată de lege sau cod.

Delictul penal există prin simplul fapt al săvârșirii sale, chiar dacă, prin făptuirea lui nu s'a produs vre-o pagubă, dar fără îndoială este că atunci când judecătorul va avea să aplice gradăția pedepsei, prejudiciul produs va trebui și el considerat: însă din punct de vedere științific acel prejudiciu, nu constituie element pentru infracțiune în înțelesul acestui cuvânt. Faptul constitutiv al delictului penal, poate să fie o acțiune sau o inacțiune: dar pentru ca să existe infracțiunea, trebuie să fie pedeapsă.

Oricât de vătămătoare, imorală, condamabilă ar părea o faptă, ea nu va fi delict penal, dacă nu este prevăzută sancțiunea penală, căci numai legea are drept să stăvilească acțiuni, resentimente, patini și exagerări omenesti variate și variabile: perindabile, după timp, oameni, împrejurări, cari nici nu se pot toate prevedea și prescrie.

Aci stă esența limitei dintre delict penal și civil, care a fost și va fi încă mult discutată și anume că: sunt unele vătămări de drept, în privința cărora, mijloacele de prevedere și apărare individuală nu sunt suficiente și societatea trebuie să intervină garantând și procedând conform rostului ei.

Astfel se legitimează pedeapsa, care are la bază conservare și bine social, în numele societății, prin organul puterii judecătorești, de vreme ce leziunea sau vătămarea de drept, în acest caz, nu atinge numai pe victimă, dar aruncă desordine în societate, unde fiecare contează pe puterea colectivă a dreptului penal, care trebuie să intervină cu acest dubiu scop adică pe de o parte să sancționeze dreptul violat și, pe de altă parte, să restabilească ordinea perturbată sau deranjată.

Într-o societate bine organizată și înaintată, principiile dela baza delictelor și quasi delictelor civile, sunt conforme cu nevoile acelei societăți: dar în o societate mai înapoiată, sfera delictului penal, trebuie lărgită și, de aceea, atunci când se face legea, neputându-se prevedea totul, trebuie ca interpretarea să fie lărgită după nevoi, oameni, timp sau împrejurări.

În acest sens, atunci când vă fi vorba să se facă legea, să se înscrie sub sancțiunea utilă, condițiile de variabilitate a faptelor, în raport, cu cele arătate mai sus și să se facă să între sub acele sancțiuni, prescripțiile noi de detaliu, cari în mod generic, nu pot fi prevăzute în codul penal general.

G. STOILOV
Procuror Trib. Chișinău

M I T Ă ?

Războiul mondial, dacă a adus schimbări utile mentalității popoarelor, a mărit însă, anumite fapte rele cari, din germele cum erau înainte, au devenit adevărate plăgi sociale. E întocmai ca și cum ai privi asemeni fapte, când prin lentila mică, când prin lentila mare a unui binoclu, după cum vrei să examinezi un fapt, după sau înainte de război.

Faptele în sine sunt egale ca gravitate, fie că ar fi fost săvârșite înainte sau după războiul european, știut fiind că valoarea obiectelor sau a banului a sporit, fără ca lucrul în sine să fi câștigat ca valoare intrinsecă.

O deosebire ar fi doar scara mai mică sub care se săvârșeau, anumite fapte rele, înainte de război.

Aceste considerațiuni generale se aplică oricărui fapt penal și deci mita, nu poate fi exclusă.

Nu mă voi ocupa în rândurile de față de vreo definiție a mitei, nici de faptul că după condica noastră penală nu se pedepsește nici mituitorul decât prin stratagema interpretării art. 47 c. pen., cum nici de faptul că în alte coduri penale, ca cel maghiar, o asemenea lacună a fost împlinită.

Aci țiu să arăt cum maladia întâmplătoare de eri s'a transformat azi în o epidemie.

Înainte de război cazurile de mită erau rari, iar cazurile de mită pedepsită, erau și mai rari, de oarece judecătorii se gândeau totdeauna la consecințele condamnării, adică la pierderea dreptului de a mai ocupa o funcțiune publică și la pierderea dreptului de pensiuine. (art. 144 c. p. român).

Pe atunci, era ciudat când auzai pe câte un mic funcționar: „Ce să fac? Am casă grea!“ — Sau pe funcționarul lacom: „Nu e mită; e numai o mulțumită.“

Ce senz adânc a căpătat azi acest cuvânt de „mulțumită“!

Astăzi, strigătul acesta pare general și nu ne mai miră ca altădată. Funcționarul vorbește fără înconjur și fără rușine despre mită, probabilitatea ori posibilitatea unei mite, justificând logic demersul lui față de situația grea în care se află, negăsind nici un rău și nici o piedică, fie chiar morală, de a-și însuși de la particular, ceace statul acordă cu atâta sgârčenje și la epoci prea distanțate, prin sporuri ridicule.

Astăzi, funcționarul pare că își face o culpă că a rezistat și a rămas încă nemitul — iar altul se laudă că a rămas funcționar corect.

Băgați de seamă unde am ajuns? Mită pare a nu mai fi un delict decât, când din neghiobia ta ai fost prins în flagrant-delict.

Să diagnosticăm însă câteva cazuri neflagrante, între atâtea mii de exemple similare.

Oare e mită, faptul când primești o țigare oferită cu multă gingășie de persoana cu care te duci la o cercetare?

Oare e mită, faptul când o persoană, mulțumită de rezultatul demersului ei, îți oferă, plin de delicatete puțin unt, cu un preț ceva mai scăzut decât cel normal?

Oare e mită, faptul că proprietarul unei vii îți trimite — dar numai ție — un coș cu struguri?

Oare e mită, faptul că cel interesat zice: „Nu cer rezolvarea lucrului în favoarea mea; lucrează cum e drept; dar dacă câștig n'ai să mă împiedici să ofer doamnei stofă de o rochie?“

Oare e mită, faptul că, persoana cu care astăzi n'ai nici o legătură — dar e probabilă în viitor — te urmărește ca o umbră plătindu-ți în toate localurile unde te întâlnește consumațiile, cu o dibăcie și o drăgălășenie ce nu poți să o respingi?

Oare e mită, faptul invitațiunei la o petrecere a unei persoane pe care propriu zis nu o cunoști?

Oare e mită, faptul că o persoană care e și vânător, îți trimite acasă un epure cu un bilețel dulce, motivând că el are mulți, că el e sătul de carne de epure, că la el se strică și că dă la toată lumea?

Oare e mită, faptul că în o prăvălie, ori magazin, observi cum negustorul scade ca din senin prețul obiectului ce voiai să-l cumperi?

Oare e mită, faptul că superiorul primește dela subaltern un mic plocon — după puterile lui — pentru un serviciu ce superiorul era dator să-l facă?

Oare e mită, faptul că un coleg de meserie — șie aceste cazuri sunt cele mai dureroase — intervine, cerându-ți să „lucrezi drept“, și atrăgându-ți atenția că dacă X, pentru care intervine, își ajunge scopul, nu vei rămâne fără o delicată „mulțumită“?

... Și câte ipoteze nu s'ar putea imagina, care de care mai interesantă prin masca cu care caută să acopere crudul adevăr.

Dar bine, îmi vor zice mulți: „D-ta crezi că ipotezele de mai sus, sunt mite?“ — „Doamne ferește“ le răspund.

Alții mă vor apostrofa zicând: „D-ta crezi că funcționarul trebuie să trăiască ca un sfânt?“

Aici e greutatea răspunsului meu și poate a câtorva cari știu să-și intenteze procese de conștiință.

Asemenea oameni au trecut totdeauna față de alții drept bănuitori, chițibușari, scrupuloși și în orice caz acuzați că fac prea multă psihologie în fapte care scapă din vedere publicului mare.

Acestor fel de oameni, nu le scapă nici faptele penale prescrise și nici faptele amorale cari frizează penalul.

Acești psihologi nu uită că „interesul“ este și astăzi singurul motor care mișcă lumea aceasta; amorul care și-ar revendica un drept egal, nu este decât un accesoriu, căci în dragoste, de orbit ce ești nu vezi ce interese — multe chiar meschine — se ascund sub pavăza înflorită a poeziei.

Acești oameni știu că pe la 1600 s'a găsit un filosof — La Rochefoucauld — care a cristalizat acest adevăr, și în maximele lui spunea că nici o acțiune ce pare desinteresată, nu este lipsită de interes — fie că acest interes e inobservabil pentru alții, fie că e de ordin pur moral.

Nenorocirea noastră de astăzi e că, ne facem că nu vedem sau nu înțelegem, interesul ce ne poartă altul, mai cu seamă când cel vizat e funcționar. Ne ascundem procesele noastre de conștiință, ca struțul, în nisipul binefăcător numit: bunacredință.

Bunacredința este aripa protectoare sub care se oploșesc cei ce comit fapte amorale.

Cei căzuți victima tentațiunei, îți răspund cu argumentul lor deciziv: „Ce! . . . pentru un strugure crezi d-ta că-mi voi vinde eu conștiința?“

În adevăr s'au găsit funcționari cari având apoi legături de serviciu cu persoana care le-a dat un strugure — au comis, de frică, o monstruoșitate: nu l-au satisfăcut, deși bietul podgorean avea destulă dreptate.

Vedeți dar, că funcționarul trebuie să ducă o viață de sfânt, iar funcția lui să o considere ca un apostolat?

E greu să știi a fi om, dar e și mai greu să știi să fii funcționar. Funcționarul astăzi trebuie să fie mai atent ca oricând, căci azi e ziua banului și ziua interesului.

Funcționarul — așa cum îi înțeleg eu — trebuie să se considere ca mituit, în ipotezele de mai sus cu toate variantele lor, căci între funcționar și parte, naște o obligație rușinoasă: aceia de a-l servi și tu pe el, atunci când se va

ivi cazul; cu alte cuvinte e mita anterioară a unui serviciu pe care încă nu-l cunoști și de grozăvenia căruia vei rămâne încremenit când vei auzi ce ți-se cere pentru o ciocchină de strugure.

Funcționarul, dacă este un servitor al Statului și deci al membrilor ce îl compun, își îndeplinește serviciul său cu demnitate; el este mândru că deține conștient o parte din puterea statului.

Funcționarul care invocă fel de fel de motive spre a justifica o mită dubioasă, este un abces morbid social, care, ca orice cangrenă, trebuie operat radical.

Funcționarul trebuie să se mulțumească cu salariul ce îl primește dela stat. Dacă nu-i ajunge, nimeni nu-i silește a profana misiunea ce i-a fost încredințată; sunt atâția alți cari ar primi cu drag, funcțiunea ce altul o necinstește.

Trebuie dar să pretindem ca, funcționarul să fie corect până și în conștiința sa. Se înțelege dela sine că un funcționar nu poate fi un om bogat din slujba sa. Deci nu se poate naște în sufletul funcționarului dorința — care pentru el e lăcomie, iar pentru public, o plagă — de a se îmbogăți prin mijloace nepermise ori cari frizează mita.

Mita dubioasă, trebuie înflerată cu suveranul nostru dispreț și dacă o acțiune publică nu are loc, trebuie să des-

chidem acțiunea disciplinară, atunci când cazul este reclamat, sau aflat din zvon public.

Evreii sunt cei cari contribuie în cel mai mare grad la sporirea funcționarilor atrași de lăcomia îmbogățirii fără muncă. Pentru evreu, mita e o afacere pur comercială și suma cheltuită în acest scop e adăugată la fiecare chilo-gram de alimente, metru de stofă, or litru de băutură.

Iată dar, cum funcționarul fără conștiință, contribuie conștient la scumpirea vieții de astăzi — lăsând urme adânci și cari nu se mai pot vindeca decât cu prețul altul război, mai crud, mai lung — a războiului economic; războiul popoarelor a durat 4 ani, dar războiul economic va dura cel puțin un timp întreit.

Nu pot încheia aceste rânduri, decât rugând pe toți funcționarii — de serviciul cărora depinde în cea mai mare parte consolidarea iubitei României-Mari — a-și scruta mai mult conștiința, atunci când s'ar găsi în situații îndoielnice, ce se pot motiva cu argumente, dar sunt mai periculoase decât delictul în toată goliciumea lui.

Din scrutarea conștiinței vor afla un mare avevăr: Funcționarul cinstit, valorează mai mult decât un miliardar necinstit . . . căci . . . bani au și țiganii!

CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier de Curte de Apel.

Epidemia bacșișului

„Le Temps“ face următoarele observațiuni, vecinic de actualitate:

Anotimpul deplasărilor și șederilor la hotel a repus pe tapet, chestia bacșișurilor.

Ea este controversată. De altfel și trebuie să fie așa, pentru că fără asta n'ar exista chestia.

Mai întâi, ce este un bacșiș? În definitiv, este un impozit. Când te duci la teatru, cel pe care-l ia Statul se numește taxă; iar cel pe care-l ia cine îți arată locul, cel dela vestiar, cel cu programe, se numește bacșiș. Iată toată deosebirea. Ne-ar interesa prea puțin dacă am da un impozit celui cu programele și am da un bacșiș Statului. Numele n'are nici o importanță, esențialul este că plătești.

Se va spune că taxa este obligatorie, iar bacșișul facultativ? Ce iluzie! Este adevărat că controlorul Asistenței publice nu supraveghează chiar el sumele ce dați, ca bacșișuri, dar cei cari le primesc, știu ei bine să se ocupe de asta, și nu scăpați de ele. Deși nu este de cât morală, sau tocmai din cauza aceasta, obligațiunea bacșișului nu e mai puțin strictă. Un contribuabil care nu este în regulă cu fiscalul, nu se expune de cât la o amendă și cel mult la sechestrarea mobilierului. Reputația sa nu scade din această cauză. Se întâmplă chiar că crește și că el trece drept istet, dacă isbutește să orbească pe perceptor sau „agent.“ Mulți găsesc aceasta foarte legitim și chiar foarte nostim. De sigur că n'au dreptate și n'am putea să-i aprobăm.

Din potrivă, încercați să nu dați bacșișuri! Oh, legalmente aveți dreptul. Nu veți fi nici arestați de agenți, nici urmăriți de tribunale. Soarta vă va fi și mai tristă. Veți fi copleșiți de adâncul dispreț al funcționarului dezamăgit, pe care-l vor împărtăși ostentativ toate persoanele prezente. Indivizii cari n'au declarat de cât un sfert din venitul real și au fraudat tezaurul cu milioane, vă vor socoti părliți și aproape necinstiți, pentru că ați refuzat să cheltuiți 50 bani, pe care nu-i datorați după lege. Dacă aceasta este o lovitură de stat, pecare o îndrăzniți întâmplător, spre a vă mărturisii nemulțumirea contra celui cu programe, care nu-și cunoaște sala, ori chelnerului care v'a vărsat berea pe gât, este deja primejdios și rău văzut. Dacă voți să

faceți din asta un obicei, situația ar deveni imposibilă și ați fi silit repede să părăsiți locul. Or, după observațiunea puternică a lui Iosef Caraguel, există o hotărâre și mai gravă de cât să-ți schimbi părerile: să schimbi cafeneaua. De aceia adversarii bacșișului se resemnează să-l dea, ca și ceilalți.

Și bacșișul a devenit o instituție, deși în cea mai mare parte a cazurilor, nu este de cât un abuz. Normal, el nu se justifică de cât ca răsplata unui serviciu excepțional sau a unei anabilități deosebite. Toată lumea își dă seama că e drept să nu trimiți scrisorile în oraș gratuit, prin băiatul dela hotel, și că trebuie să recompensezi zelul chelnerului de a-ți da ziare ilustrate. Dar dacă intri în cafenea numai ca să bei un țap, patronul căruia îi plătești destul de scump, este firește ținut să ți-l servească, și nu e nici un motiv ca serviciul să figureze aparte pe notă. Tot așa pentru hotelier, care nu-și închiriaza camerele fără angajamentul implicit de a face paturile. Bacșișul înțeles astfel nu este de cât o exploatare, un mijloc de a șicana clientela și de a-i lua parale sub două forme diferite, pentru un singur și același lucru.

Cu toate astea suprimarea bacșișului ar fi o revoluție, a cărei victimă ar fi la urmă clientul nenorocit. Istoria taxelor teatrale ar reîncepe. Directorii, când urcă prețurile sub pretextul că înglobează și impozitele, când hotărăsc că prețul precedent, menținându-se, impozitul se va plăti deosebit. Suprimând bacșișul, negustorii și-ar spori tarifurile; după care, noile tarify rânânând invariabile, bacșișul ar renaște încet, încet.

Căci este produsul unui snobism al mărimumiei, și multă vreme încă, cel mai părliț stălp de cafenea, va ține să-și dea aere de mare, de mare senior.

AGENȚII DE SIGURANȚĂ

Serviciul de siguranță al Parisului a fost înființat în decembrie 1832, printr'o ordonanță a Prefectului de poliție, Gisquet.

De fapt, până atunci funcționase o așa zisă „brigadă de siguranță”, care mergea mână în mână cu poliția oficială și agenții acestei brigăzi formară sâmburele noului serviciu de siguranță.

Știți cine a fost creatorul acestei brigăzi? Nu era altul decât Vidocq, vechiul ocaș Vidocq, polițistul romantic care a servit de model lui Balzac, spre a fixa pe Vautrin și lui Victor Hugo, pe polițistul Javert, din *Miserabilii*.

Prefectura poliției pretindea că Vidocq n'ar fi fost niciodată șef al siguranței. Ea avea și nu avea dreptate. Dacă avem în vedere data oficilă a creării serviciului de siguranță, se poate spune cu drept cuvânt, că Vidocq nu i-a fost nici odată șef; dar el a făcut mai mult: a înființat serviciul însăși în toate amănunțele, în 1812, iar după optsprezece ani, la 31 martie 1830, era recunoscut oficial ca șef, printr'o ordonanță a aceluiaș prefect de poliție, Gisquet.

„D-l Vidocq (Eugene Francois) — prevede ordonanța — este numit șef al brigăzii de siguranță. D-sa, va primi cu începere dela 1 Aprilie, un salariu anual de 6000 frs. din creditul serviciului de siguranță”. Șase mii de franci pe an, pentru conducerea unui serviciu atât de important: după cât vedem era deja în tradiție ca polițiștii să nu fie acoperiți cu aur.

Acest Vidocq, pe care romanele l-au reînviat acum o jumătate de secol, iar o dramă a d-lui Bergerat, l-a adus pe scenă, — a fost cel mai extraordinar personajiu ce se poate închipui.

Născut la Arras, în 1775, dintr'o familie de oameni săraci, a fost dat de mic să-și facă ucenicia la un brutar. Și-a început serviciul, furând pe stăpânul său. Fiind condamnat la închisoare, peste opt zile a reușit să evadeze. Poliția fiind pe urmele sale, Vidocq fuge la țară de unde trece frontiera în Olanda. — Băiatul era de treisprezece ani: promitea însă.

Intră apoi în trupa unor scamatori de bălcu și în urină se face artist comic, ocupație ce i-a dat prilejul să învețe arta de a se grima și preface și care mai târziu i-a fost atât de folositoare în cariera de polițist. Intr'una din zile aflându-ne fără ocupațiune și cu buzunarul gol s'a făcut militar, dar neputându-se împăca cu disciplina, dezertează și reîntră în Franța.

Iată-l reîntors la Arras; orașul gema sub tirania celui mai teribil dintre Jacobini, Joseph Lebon. O femeie, care se bucura de protecția lui Lebon, întâlnind pe Vidocq și găsimbul frumos și după gustul ei, se îndrăgostește de el. Ea îi propune, mai mult, îi impune să o ia de soție. El refuză. Atunci dânsa îi amenință că va fi ghilotinat. Vidocq n'are ce face: se însoară; dar a doua zi după nuntă, fuge. Jandarmii trimiși în urmărirea sa îl prind într'un sat. Atunci el le dă de băut și după ce-i imbată scapă din nou.

Refugiat în Lille, face aci cunoștința unui bandit temut, anume Salembier, șeful unei bande de fochiști care l-a înrolat pe dată. Arestat cu ceilalți bandiți, este condamnat la munca silnică și trimis la oca din Brest, de unde scapă: fiind prins, e din nou întemnițat în cea din Tulon, dar evadează și de astă dată.

Vidocq vine în sfârșit la Paris. Oare nu în orașele mari cei certați cu justiția și ticăloșii se găsesc în cea mai depălină siguranță? Dupe ce lucrează câțva timp crotitoria, face imprudenta să deschidă o bancă, unde, sub numele de Blondel, speculează încrederea publică; câteva operațiuni necurate atrag atenția poliției care-l arestează și-l trimite la închisoare.

De data aceasta, Vidocq nu mai încercă să scape. Sătul de viața sa aventuroasă, concepe în creierul său proiectul cel mai extraordinar: din bandit, visează să ajungă polițist. Poliția nu cunoștea adevărutul său nume. Ea credea că are în mână pe bancherul Blondel, însă tot Vidocq își declară adevărata sa identitate.

După executarea pedepsei, pocăitul se adresează unui anume Henry, șef de divizie la Prefectură, căruia îi expune planul ce și-a făcut, oferindu-i serviciile sale. Acest șef, era un om energetic, care cunoștea legenda ce se formase în jurul numelui lui Vidocq și îl știa capabil să strângă într'o zi — în jurul său — pe toți hoții din Franța, devenind astfel un temut cap de bandă. Să-l aresteze din nou? La ce bun? Ar fi scăpat iar. Nu era mai bine să-i primească oferta, asigurându-și concursul unui om, care cunoștea toată pleava, întrucât avea strânse legături cu ea?

„Pentru ca să prinzi pe hoț, trebuie să fi fost tu însuși hot, îi spunea Vidocq.” Argumentul ori cât ar fi părut de straniu, a avut darul să convingă pe funcționar. Henry consultând pe baronul Gasquet, prefectul poliției, acesta căzu de acord asupra propunerii lui Vidocq, astfel că vechiul ocaș deveni polițist.

Îndată sa putut simți valoarea serviciilor sale.

Totuși Prefectura îl ținea la început mai la distanță. El nu avea nici un grad și nu pătrundea oficial în clădirea poliției. Avea doar un mic birou într'o străduță vecină cu strada Ierusalimului, unde pe atunci, se afla Prefectura. Acolo Vidocq și-a format o brigadă compusă din indivizi pocăiți ca și dânsul.

„N'am avut la început — povestește el în memoriile sale — decât patru agenți, apoi zece și în urmă doisprezece. În 1817, aveam tot atâția și totuși, în cursul acestui an am efectuat 772 arestări. Așa în cursul anilor 1823 și 1824, brigada de siguranță a ajuns la cea mai mare desvoltare. Numărul agenților a fost atunci ridicat la 28.”

Acest serviciu nu avea în acea vreme, nici un raport oficial cu administrația din Str. Ierusalim. Vidocq își recruta colaboratorii, după bunul său plac, plătindu-i direct și trăind cu ei în biroul său.

În fine, după optsprezece ani de servicii credincioase, începând din anul 1830, șeful brigăzii de siguranță fu recunoscut oficial de Prefectura Poliției, după cum am arătat mai sus.

Dar!... Năravul din fire, n'are lecuire... Vidocq recăzu într'o bună zi, în una din greșelile sale trecute. În anul 1833 câteva nereguli făcură să fie concediat. El a deschis atunci un birou de afaceri în Str. Cloche Percée și uitând cei 20 de ani de viață regulată, a reînceput să-și exerceze clienții.

În 1842 a compărut în fața tribunalului pentru însușire de fonduri, sechestrare, răpire și comerț cu decorațiuni. După această ultimă încercare, a dispărut și mai târziu s'a stins din viață în mod obscur, la Bruxelles, în 1857. Personalitatea creatorului Brigăzii de siguranță, a discreditat timp îndelungat, opera care a luat ființă din inițiativa sa.

O prejudecăță tot atât de absurdă, pe cât de nedreaptă, a apăsât ani îndelungați asupra acestui serviciu, care a devenit un organ regulat al poliției fiind condus de funcționari cu totul ireproșabili.

Din ziua în care serviciul de siguranță a funcționat oficial pe lângă Prefectură, conducătorii săi rupseră pe de-a întregul cu tradiția indivizilor suspecti, întrebuițați de Vidocq.

Gustave Macé, care conducea acest serviciu în istoricul ce-l face, serie:

„Agentul de siguranță se simte fericit de legendele create în jurul numelui său, însă există una împotriva căreia se revoltă pe bună dreptate. Este aceea ce-l reprezintă ca pe un om — care la începutul vieții sale — a putut avea de furcă cu justiția. Nu există eroare mai grosolană. Agenții siguranței se recrutează, în marea lor majoritate, dintre vechii militari, care au un trecut nepătat.“ Avem dovezi zilnice că aceștia sunt oameni de cinstite exemplară și de un curaj desăvârșit. Mulți dintre ei, au împins geniul polițist până la cele mai înalte culmi. Ne-am minuna mai puțin de poveștile închipuite ale unui Sherlock Holmes, dacă am cunoaște mai bine isprăvile unui Jaume, ale unui Rossignol sau ale unui Calchas.

Cât despre vrednicia agenților Siguranței, ea este în toate privințele, mai presus de orice laudă.

Înainte de 1910, ei nu purtau nici arme; abea din anul acesta, — printr'o ordonanță a fostului prefect de poliție Lépine — li s'a dat revolvere.

Dar dâșii și-au făcut întotdeauna un punct de onoare, de a pune mâna pe bandiții pe cari erau însărcinați să-i aresteze, fără să facă uz de revolver.

Pedepsele aplicate în Moldova în secolul al XV și următorii

Răsfoind colecțiunile de documente în care se oglindește trecutul neamului nostru, am găsit o serie de acte și hrisoave domnești cari ne vorbeau de pedepsele ce se aplicau în Moldova în secolul al XV-lea și al XVI-lea.

Din cercetările acestor hârtii vedem că, în trecut pedepsele ce se dictau de Domnul Țării aveau în executarea lor maxima: „*Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte*“.

De altfel însuși *Domnul Gh. Ghibănescu, profesor, unul din puținii și conștiințioșii noștri cercetători de acte vechi*, ne spune că „*legea veche și practica obiceiului pământului*“, *pedepsea nu atât pe cel ce a făcut omorul, lucrul greu de găsit în multe cazuri, ci pe acela, pe al cărui pământ se găsea cadavrul*. Rațiunea acestei legi sau practici ar fi că, prin acest mijloc, s'ar afla bine pe omorător, cadavrul neputându-se transporta ori și unde și mai ales departe. În cazul cel mai bun se confisca pentru domnie întreaga moșie; de orice lege ar fi fost cel omorât, obiceiul era același.

În ceiace privește pedepsele aplicate de domni, constatăm că până la Alexandru-cel-Bun, în Moldova, nu exista un cod care să indice norma în aplicarea acestor pedepse.

Alexandru cel Bun, după cum ne încredințează Cantemir, a compus *Idiomul Moldovenesc*, un cod potrivit trebuințelor din acea vreme și care desigur avea la bază *Basilicele*. Urme despre aceste legiuri nu ne-au rămas, de oarece ele nu au fost tipărite așa că nu s'au putut păstra.

Dela *Vasile Vodă* (Lupu) însă ne-a rămas primul cod în limba Moldovenească, imprimat în tipografia princiară din Iași la 1846.

Găsesc necesar a reproduce după N. Blaremburg unele dispozițiuni conținute de acest cod:

1. Când un țaran va fugi dela el, sau dela stăpânul său, nimeni în nici un loc nu-l va putea primi sub pedeapsă de a plăti curței 12 ecus (o monedă de argint) și 24 ecus boerului.

2. Acela care, pentru furtul unui bou dintr'o cireadă, va fi gonit de boer, dacă cireada rămasă fără păzitor va fi mâncată de dobitoacele sălbatice, *va avea ochii scoși*.

3. Acel ce va fi furat un plug sau un soc (fierul lat al plugului) dacă este descoperit, va fi dator a plăti pentru fiecare zi, datând din ziua descoperirii, 12 aspri care fac prețul unei zile de muncă.

4. Cel care va întrebuița măsuri nedrepte (în ceia ce pri-

Am văzut adesea, și mai cu seamă în timpul din urmă, până la ce grad împing dâșii eroizmul și îndrăsneala.

În totdeauna lumea a fost la noi nerecunoscătoare sau nedreaptă față de poliție. Francezul, răutăcios și clevetitor, batjocorește și disprețuște orice formă de autoritate. Dar înaintea acestora trebuie să ne închinăm. Agenții siguranței luptă împotriva bandiților celor mai de temut; ei își varsă sângele spre a ne apăra, spre a asigura ordinea și a proteja siguranța publică. Ei n'au ca răsplăt decât o leafă mediocră, și câteodată, când au săvârșit vre-un act de eroism sau au primit vre-o rană mai gravă, — o panglică tricoloră.

Cât despre glorie, e nevoie ca ei să cadă mai întâi victime ale datoriei; pentru ca ea să aureoleze câte-va zile, numele lor.

Cunoașteți multe meserii în care să fie nevoie de mai mult devotament și abnegațiune, decât în aceasta; și credeți că oamenii care o exercită n'au mai mult drept la stima, admirațiunea recunoștința și respectul oamenilor cinstiți?

JEAN LECOCC

va fi pedepsit *cu lovituri ca nelegiuit și necredincios*.

vește cântarul), adică mai mici ca cele regulate de obicei.

5. Acela care va tăia o vie sau alți arbori fructiferi, i se va tăia *măinele și va plăti amendă*.

6. Cel ce va da foc la o pădure, dacă se întâmplă ca câțiva arbori fructiferi să fie consumați, i se va marca mâna cu un fier roș și va plăti dublu amendă.

7. Cel care pentru a se răsbuna pe un inamic, va pune foc casei sale, coșarului, sau la stogul său de fân, va fi ars de viu.

8. Dacă vre-unui boer sau ori-cărui proprietar, femeia sau vre-unul din copii săi, va fura odată, de două ori sau de trei ori, o găscă sau orice altă bagatelă, lie se va erta; dar dacă va fura ceva mai de valoare, ei vor fi pedepsiți ca hoți.

9. Acel ce îi redus la cea din urmă extremitate, nu va fi furat decât spre a se îmbrăca și a nu muri de foame *va obține iertarea*.

10. Cel ce va fura dela inamicii sau dela orice alt nelegiuit, va avea ertare.

11. Dacă oamenii din serviciul gospodarului (Domnitorului) comit abuzuri, necăjesc pe săracii locuitori fără știrea stăpânului lor, culpabilii vor fi pedepsiți ca și cum ar fi insultat pe gospodar.

12. Acel ce insultă și atacă un ambasador, e privit ca un sacrilegiu.

13. Acel ce bate monedă sau o va altera în interesul său, va fi decapitat.

14. Acel ce descoperă o comoară prin mijloace de fermecătorie, nu are dreptul să se atingă, totul aparținând gospodarului.

15. Acel ce va ucide un copil de țată va fi mai aspru pedepsit de cât acel ce ar fi ucis un om.

16. Bărbatul care nu va aduce doctor când femeia îi va fi bolnavă, precum și acei ce nu ar cumpăra doctorii sau alte alimente de care ea ar putea avea trebuință, dacă femeia moare, atunci ei pierde venitul pe care ar putea să-l aibă dela domeniile femeiei.

17. Acel ce-și va trăda Patria, va fi pedepsit mai mult de cât un paricid.

18. Oricine ar otrăvi pe semenul său, va fi pedepsit mai aspru decât dacă l'ar fi asasinat cu o sabie sau cu orice altă armă.

19. Acela care va fi otrăvit, afară de pedeapsa ce va tre-

bui să sufere, vor fi pedeșiți și copiii săi cari vor fi declarați infami.

20. Dacă un om armar a dat o palmă unuia și dacă acesta îl va ucide, omorătorul nu va fi pedeșit, mai cu seamă dacă a fost insultat înainte de a primi palma.

21. Tot omul este dator de a evita pe acel ce-l insultă, ca astfel să nu poată rezulta vre-un omor.

22. Tot nobilul sau tot slujbașul care fuge înaintea agresorului, e privit ca infam.

23. Dacă un doctor asigură că o rană este periculoasă sau nu, trebuie să fie crezut, mai cu seamă dacă-i maistru, adică din acei numiți doctori, decât orice bărbier sau vrăjitor.

24. Dacă un om ia în căsătorie 2 femei deodată, va fi scos pe străzi gol și călare pe un măgar și va fi bătut cu lovituri de furcă (din acele cu care torc femeile), asemenea va fi pedeșită și femeia care va ține 2 bărbați.

25. Acei ce vor fi plătiți pentru învățătura și hrana tinerilor fete, vor seduce vre-una din ele prin relele lor sfaturi și o va da unui bărbat fără voia parinților săi, i se va turna plumb topit pe gât, care să pătrundă până la inimă, căci de acolo vin toate sfaturile rele date tinerei fete.

26. Femeia care și va vinde femeia sa altuia va fi pedeșit cu moartea, după ce va fi purtat pe străzile orașului gol și călare pe un măgar, cu fața întoarsă către coada dobotocului și femeia conducând ea însăși asinul de dârlogi.

27. Răpirea unei femei va fi pedeșită cu moartea.

28. Slavul, omul salariat sau servitorul care ar răpi o femeie va fi ars de viu.

29. Răpitorul va trebui să fie prins și pedeșit ori unde se va găsi.

30. Acel ce va răpi cu consimțământul său, o femeie adultă, nu va suferi nici o pedeapsă.

31. Se recunoaște o femeie adulteră prin locul care-l locuiește și hainele ce le poartă. Acel ce va răpi o adulteră de acest fel, va fi pedeșit cu moartea.

32. Cel ce va face versuri sau cântece pentru a defăima pe cineva, va fi pedeșit ca acel ce va scrie insulte sau injurii.

33. Dacă cineva ar lipi o scriere injurioasă la poarta sau la fereastra unui om onest sau la curtea gospodarului (Domnului) sau la biserică, el va suferi o pedeapsă mai aspră decât pentru cazurile de mai sus.

34. Rugămintea prințului este adeseori o amenințare.

35. Judecătorul unui oraș nu este obligat a se supune prințului pentru a tortura sau spânzura pe cineva ce-l știe nevinovat. Această tortură și această moarte sunt crime. Este mai bine ca judecătorul să se lepede de slujba sa decât a se supune la voința crudă a prințului.

36. Dacă se întâmplă că un judecător să se mulțumească a zice că a lucrat din ordinul prințului, nu trebuie să fie crezut înainte ca el să probeze zicerea sa prin instrucțiunea semnată de prinț sau martori.

37. Prințul micșorează pedeșele culpabililor comise din cauza amorului: Amorul se aseamănă cu beția și cu nebunia.

38. Acel ce comite o greșală îndemnat prin amor nu va fi de loc pedeșit după asprimea legilor.

39. Acel care stăpânit de amor, întâlnește o fată în drum și o sărută, nu va fi pedeșit.

40. Cauza care face pe judecător să micșoreze pedeapsa unui vinovat este numai noblețea. Deaceia nici nobilii, nici boierii, nici fiii lor, nu vor fi condamnați la Galerie nici la Mine; ei vor fi surghiuniți pentru un timp mai mult sau mai puțin lung; de asemenea ei nu vor putea fi nici spânzurați nici împiațaiți nici târați pe străzi ca răi făcători ordinari; dar vor fi decapitați.

41. Pentru infracțiunile pe cari legea le consideră ca grave, boierii vor fi pedeșiți mai sever decât oamenii de jos.

42. Infracțiunile cari ating onoarea vor fi mai sever înfrânate, când vinovatul este un boier; Astfel când este vorba de o hoție, boierul va fi mai sever pedeșit ca un om din popor.

43. În crimele ce legea le pedeșește cu spânzurătoarea, precum este trădarea, boierul va fi spânzurat întocmai ca și cel de jos, cu deosebire că furcile la boer vor fi mai înalte decât ale omului de rând.

44. Cei ce se va folosi de calitatea sa de boer și se va lăuda că grație ei (boerii) va putea să braveze legea fără a fi pedeșit, i se va aplica aceeași pedeapsă ca la cei de jos.

45. Surdo-mutul, dacă este în întregimea inteligenței sale și dacă poate prin mijlocul gesturilor a arăta naturul său pervers și intențiunile sale, va fi pedeșit tot ca și ceilalți. Alți stăpânitori zic că mutul trebuie să fie mai ușor pedeșit, pentru că mărturiile traduse prin semne sunt supuse înșelăciunii; deosebindu-se numai cazul când surdo-mutul ar ști să citească și să scrie, căci în acest caz i s'ar putea cere înscris chestiunea la care ar putea să răspundă tot astfel. În acest caz, se poate pedeși chiar după lege.

46. Femeia care ar fi venit în ajutorul bărbatului său, chiar culpabil, pentru a-l scapa de la moarte, nu-și va pricinui nici o pedeapsă.

Acestea erau pedeșele consfințite prin pravila lui Vasile Lupu și din care facem constatarea că atât sub acest domnitor și multă vreme după el, în Moldova, se aplicau pedeșe corporale unele mai sălbatice ca altele.

Arnidiaconul *Paul de Alepp*, călătorind prin Moldova între anii 1650—1660, pe timpul când în scaunul Țării se afla Vasile Lupu, ne dă multe deslușiri asupra pedeșelor ce se aplicau de acest domnitor. Iată ce ne spune el:

„... Se observă că înălțimea sa beiful *Vasile Vodă* ține divan în toate zilele; însă divanul de Sâmbătă, în special pentru judecăți criminale, osândind la moarte pe ucigași și eliberând pe cei disculpați.

Registrul de judecăți constată că în cei aproape 23 de ani ai domniei Beifului Vasile, fură pedeșiți cu moartea peste 40.000 de tâlhari, și cu toate acestea pentru prima oară el nu omora, ci numai *pedeșea cu bătae, torturi și punere la stâlp* și apoi îi lăsa liber. Pentru a doua crimă, *tăia o ureche*, pentru a treia crină, *cealaltă ureche* și abia pentru a patra crimă *punea la moarte*.

Femeile și fetele sunt lipsite de orice modestie și cuviință, *deși beiful le taie nasurile, le pune la stâlp și adesea le înneacă*, încât mai multe mii au pierit...“

Aceste pedeșe au continuat a se aplica până la introducerea regulamentului organic, când vedem că se suprime pedeapsa cu moartea și confiscarea averilor.

În locul acestor pedeșe, vedem introducându-se pedeapsa *punerea la butuci, la deala*, precum și *ccarnele*.

Butucul, era un instrument de tortură format din 2 bucăți grele de lemn ce se aplicau la picioarele celor pedeșiți, neputându-se mișca din loc.

Deala, era un instrument format din 2 bucăți de lemn, din care una portativă. Aceste lemne aveau scobite locuri unde se așeza capul și mâinile celui pedeșit, rămânându-i prinse ca într'un jug, fiind ținut astfel mai multe ore.

Acest instrument se găsea pe la biserici, și era întrebuințat mai mult de preoți. Deala a funcționat până în ultima jumătate a secolului al XIX.

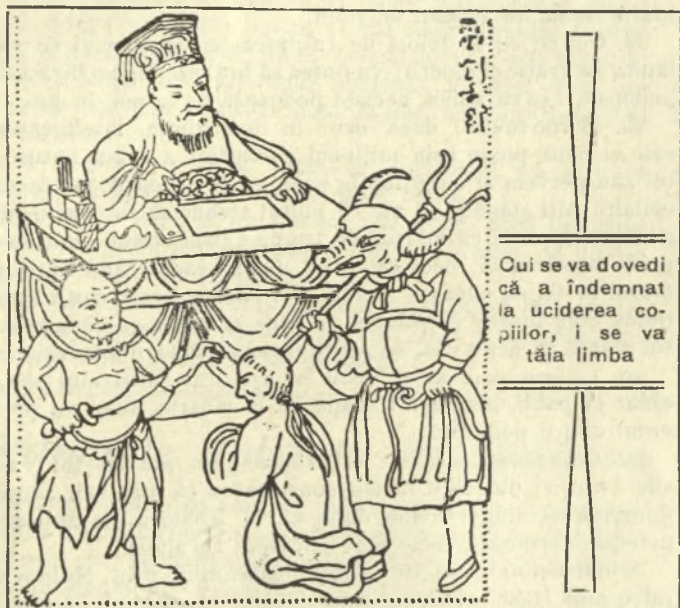
Coarnele. Între pedeșele dictate mai ales de boeri era și purtatul coarnelor, care erau formate dintr'un cerc de fier, având două sau trei țapuse. Cercul se aplica pe cap peste pălărie sau căciulă, și se fixa printr'un lanț așa fel că nu se putea scoate și cu aceste coarne cei pedeșiți erau expuși și purtați pe ulițele târgurilor.

V. C. NICOLAU

Directorul Imprimeriei Satului, Chișinău.

UCIDEREA COPIILOR ÎN CHINA

Doctorul Matignon, atașat al legației franceze în China, a făcut un studiu foarte documentat despre infanticidul la Chinezi. Uciderea copiilor în China a devenit un obicei, ca și avortul care se practică acolo pe față, cu reclame și

afișe ilustrate, lăudând „procedul infailibil“ al moașei care își dă numele și adresa.

Infanticidul are rădăcini adânci în această țară veche și misterioasă.

Încă cu patru sute de ani înaintea lui Christ, filosoful *Mé-Tsu* se ridicase contra obiceiului practicat de anumite secte, ce consta în a mânca pe primul născut. Acest trib justifica astfel canibalismul său: După cum fructul unui arbore tânăr e cu mult inferior rodului de al doilea, tot astfel copilul născut dintr'o mamă tânără trebuie să fie sacrificat, căci fiind prea plăpând nu va putea lupta cu greutățile vieții.

Astăzi, de obicei se omoară numai copiii de sex feminin. Afară de indigenii insulei *Tsung-Ming* cari se descotorosesc de toți copiii masculini slabi ori diformi, nimeni în China nu omoară copiii masculini, afară de cazul nașterilor ilegite, când toți copiii, fără deosebire de sex, sunt imediat uciși.

Aceste cazuri sunt de altfel foarte rare deoarece avorturile se practică pe o scară foarte întinsă și reușesc aproape întotdeauna.

Cari sunt cauzele uciderii copiilor? Mizeria și superstițiile înainte de toate și apoi cultul strămoșilor pe care numai copiii masculini îl pot practica; mai este încă dreptul de viață și de moarte al tatălui asupra copilului și, înfărșit, situația cu totul inferioară a femeii în societatea chineză.

Acolo unde mizeria este mai puțin simțită, la Peking, în nordul Chinei, infanticidele sunt mai rare. Numărul lor crește în anii de foamete, și scade după recoltele bune.

Sunt ucise mai ales fetele, căci creșterea lor costă scump și nu aduc nici un venit.

Civilizația a contribuit mult la scăderea infanticidului. Un exemplu: grație stabilirii de relațiuni și de comunicațiuni comerciale mai ușoare, fetele se vând pentru nevoile prostituției și Chinezii, găsind un profit în acest fapt, nu maiucid așa de des copii.

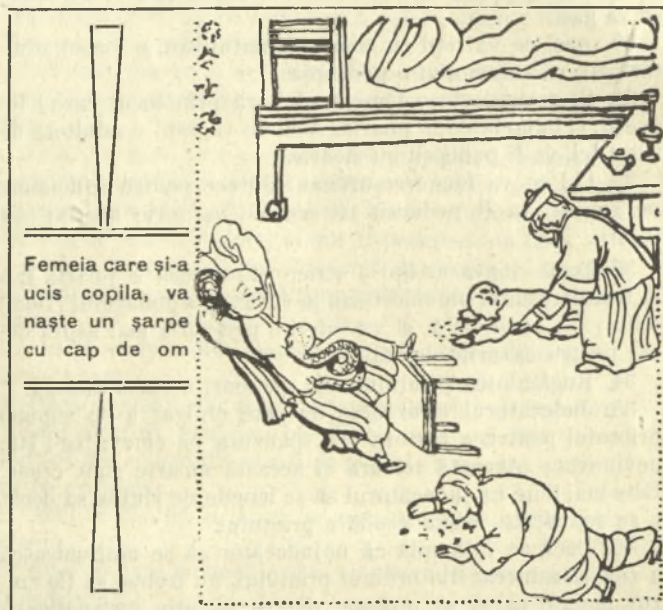
Așa, la Ping-Yang, acum câți-va ani, mai mult de patruzeci la sută din fete erau suprimate; dar de când s'a stabilit o linie de comunicație specială între Ping-Yang și Shanghai, infanticidul a scăzut și-i lesne de ghicit din ce cauză.

Mai este și o altă pricină tot atât de importantă: superstițiile Chinezilor cari cred că ochii, limba, nasul și creierul copiilor sunt bune de leac. Sunt cazuri de furturi sau ucideri de copii, cauzate de dorința de a le lua unele părți ale corpului pentru a le vinde ca leacuri.

Pe de altă parte, când mama suferă prea mult după naștere, greșeala este, după supersiția lor, a copilului, care este omorât sau aruncat afară.

În unele provincii, de exemplu în împrejurimile lui Tchefou, se îngroapă foarte des copiii în temeliiile caselor, sau în temeliiile stâlpilor de pod.

Credința lor în metamorfoza sufletelor contribuie și ea la creșterea infanticidului. Fetele ucise în mod mai mult

sau mai puțin violent, nu pot decât să câștige — spun ei — căci ele vor reveni într'o zi în corpul băieților.

Și în legătură cu aceasta, iată un episod relatat Societății Regale Asiatice din Shang-Hai:

O mamă care s'a descotorosit de o serie de fete, înecându-le imediat după naștere, vede cu groază că a născut tot o fată. Ii trebuia cu orice preț răzbunare împotriva acestui suflet nesupus și copilul a fost ars de viu. Cultul strămoșilor care nu poate fi celebrat decât de bărbați, duce și el la uciderea fetelor.

Mamele alăptează timp de trei ani și în acest spațiu de timp nașterea neputând să aibă loc, familia ar risca să aștepte prea mult timp nașterea unui fiu.

Se omoară, câte-odată, chiar copiii ajunși la o vârstă mai înaintată.

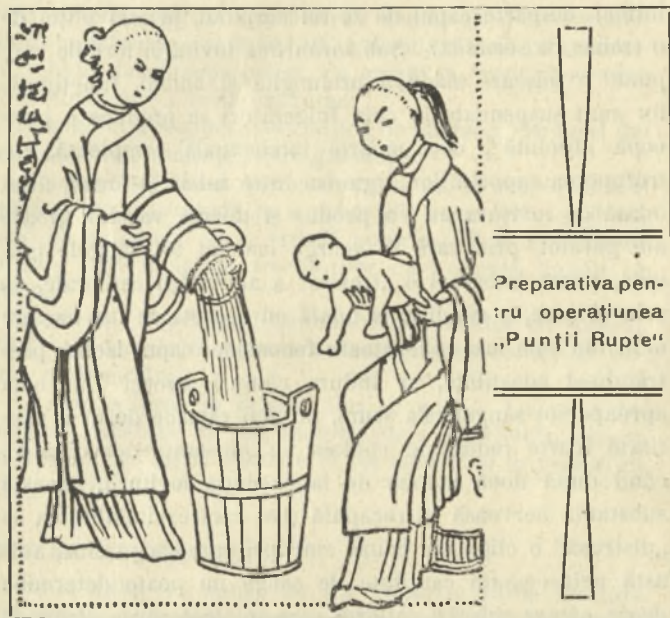
D-nul Mac-Gwan povestește omorul comis de un tată asupra fiului său incorectibil. Părerea familiei fiind la fel, că adică nu putea fi îndreptat altfel, tânărul fu pus într'un sac și servitorii îl duseră la râu, unde fu înecat.

Tatăl asista la operație și plângea, văitându-se că este forțat să ajungă la o astfel de extremitate.

Infanticidul este decis adesea într'un consiliu de familie, la care iau parte tatăl, mama, soacra, rudele, și în unele cazuri vecinii. Această misiune o privește pe moasă.

Copilul este aruncat sau pe stradă sau în lada cu gunoale; uneori este acoperit cu o pernă și unul dintre cei de față se așează deasupra ca din întâmplare. Victima este pusă, cu capul în jos, într'o căldare goală, care este umplută cu apă.

Mai sunt și alte mijloace, relatate de d-rul Matignon, dar, din motive ușor de înțeles, renunțăm a le mai înșira.

Să amintim numai omorul prin „ruperea punții”, care este destul de bizar.

Deasupra unei putini cu apă, se pune o scândurică subțire de lemn, făcută să cedeze celei mai mici greutate. Noul născut este pus de-asupra și tras de mâini pentru a-l face să treacă această punte alunecând pe spate sau pe pântec. În timpul acesta cei de față cântă cântecul de jale al „punții rupte”, căci această punte improvizată se rupe și copilul cade în apă și rămâne acolo până moare.

Dar mijlocul cel mai crud este simpla abandonare a copilului în stradă unde frigul îl omoară repede, ajutat câte odată de câinii sau de porcii, cari se plimbă în libertate.

În toate timpurile filosofii și legislatorii chinezi au încercat să combată flagelul infanticidului. Legi cari să pedepsească aspru nu lipsesc în China, dar acțiunea lor rămâne cu totul efemeră.

Mai eficace decât legile sunt fără îndoială, broșurile și imaginile, cari înspăimântă imaginația vnoaților, vorbindu-le de pedepsele pe cari le vor suferi în lumea aceasta sau în cealaltă, sau promițându-le fericire dacă se abțin dela făptuirea acestei crime.

Cocaina și cocainomanii

Una din marile rușini și primejdii totodată ale civilizațiunii noastre o constituie flagelul substanțelor amețitoare, dintre cari cea mai la modă azi e cocaina. Mai nu e un oraș mare din lume, în care otrava aceasta, introdusă prin contrabandă, să nu fie căutată de desechilibrații cari speră să-și procure astfel senzații noi. E un viciu care se propagă în chip îngrijitor și de aceea trebuiesc luate măsuri de apărarea a societății.

Încă din vremurile cele mai îndepărtate frunzele arbustului coca (pe numele lui științific: Erythroxylon Coca) au fost întrebuințate de locuitorii din Peru ca mijloc amețitor. Indigenii mestecau foile și creiau astfel o dispoziție veselă.

Arbustrul coca crește în America ecuatorială, în deosebi în Peru, Equator, Bolivia și Chili. Ajunge până la o înălțime de peste 1 m. 50. Frunzele lui sunt de un verde murdar și au o formă lunguiață, eliptică.

De când a sporit consumațiunea cocainei, arbustul e sădit și în insula Ceylon și în Japonia.

Frunzele sunt recoltate la fiice trei luni, puse la uscat și apoi, prin spălarea în apă acidulată, se scoate cocaina brută. Aceasta e trimisă în fabricile europene unde, pe cale de cristalizare, se purifică și se obține sub forma de praf sărat — Cocainum hydrochloricum.

Chimiceste, cocaina aparține grupului alcaloidelor și se înrudește cu morfina, atropina și strichnina.

Cocaina se cristalizează în prizme incolore și se dizolvă eu greu în apă și foarte bine în alcool și eter.

Cocaina, ca produs farmaceutic, joacă un rol din cele mai importante în medicină. Ea paralizază nervii prea sensibili la durere. Se obține astfel o anestezie locală, utilizată în cazurile de intervențiuni chirurgicale. Grație cocainei, chirurgia a putut renunța la narcoze cari erau foarte periculoase și să deschidă astfel calea experiențelor cu alte anestezice. Dar și astăzi se mai recurge la cocaină pentru operațiunile de ochi, nas, laringe și dinți.

Administrarea internă a cocainei nu joacă un rol deosebit în medicină. În doze mici e întrebuințată pentru combaterea slăbiciunii, a răului de mare și a vărsăturilor la femeile însărcinate.

Marele inconvenient al cocainei e că o doză de 5 centigrame ajunge spre a provoca fenomene de otrăvire — și doza aceasta e cuprinsă numai în 10 picături ale unei soluțiuni de 10 la sută!

Primele simptome ale otrăvirii cu cocaină sunt: paloarea feței, agitație febrilă, amețală, greață și tremurul picioarelor și al brațelor. În cazurile de intoxicație mai gravă, respirația e accelerată, cu intervale de întrerupere completă, accese de crampe și convulsii ale membrilor. În cele din urmă, prin paralizia respirației, se produce moartea — uneori numai în câteva minute.

Ca substanță provocatoare de senzații noi, cocaina se trage pe nas, ca tabacul, ori se ia intern. Se produce o înșelătoare înviorare a timpului și a spiritului. În același timp pier toate gândurile triste, iar lumea se arată cocainomanului în culorile cele mai atrăgătoare.

Reacțiunea însă nu întârziează — și atunci cocainomanul ia o nouă doză. Și astfel obișnuința devine un adevărat viciu, care reclamă o consumație zilnică de un gram și chiar mai mult.

Ca efecte ale intoxicației cronice, se arată mai întâi culoarea cadaverică a feței și o slăbire mare a trupului; apoi, insomnia și o scădere a puterilor fizice și intelectuale: memoria și puterea de voință dispar: cocainomanul mai suferă de mania persecuției. În cele din urmă, intervine desechilibrul mintal.

Dr. H. TH. SANDERS

MOARTEA PRIN DECAPITARE

Eșafod din secolul al XV-lea (după o veche gravură)

Din vremurile cele mai îndepărtate și până astăzi, toate popoarele au aplicat moartea ca pedeapsă supremă, și cu cât moravurile unei națiuni au fost mai înapoiate, cu atât erau mai crude supliciile cărora le dădeau putere de lege.

La Ierusalim, mulțimea arunca cu pietre în criminal. În Sparta ucigașul murea de foame sau era aruncat într-o prăpastie. În evul mediu s'au inventat mii de instrumente de tortură pentru a spori chinurile condamnatului. Ii se scoteau ochii, îi se smulgeau unghiile (durerea provocată de această operație este din cele mai îngrozitoare) era tras pe roată, legat de coada animalelor și astfel rupt în bucăți, spânzurat sau ars de viu. Torturile Sfințelor Închișiuni sunt celebre.

Adunarea națională franceză din 1791 a abolit torturile de diferite soiuri, și a luat hotărârea ca tuturor condamnaților la moarte să li se taie capul.

Italia, Rusia (e vorba de Rusia dinaintea războiului, unde nu exista pedeapsa cu moartea, decât pentru crimele politice). 12 cantoane din Elveția, — din totalul de 22 — România, Grecia, Portugalia, Olanda, Republica San-Martino, au desființat pedeapsa cu moartea. Belga, care a menținut-o, n'o mai aplică de fapt din 1863.

Ghilotina, inventată de francezul Deibler, este destinată să decapiteze pe condamnații la moarte din Franța. Unii afirmă că ea este instrumentul care face ca omul să „suferă cât mai puțin“, amortind cât se poate de repede conștiința și durerea. Observațiunile repetate ale fiziologiștilor întăresc însă îndoială în această privință.

Adesea, după 2 sau 3 minute dela decapitare, capul despărțit de trunchiu prezintă câteva convulsii ale pupilelor, gura se mișcă, fălcile de asemenea; după cât se pare, aceste manifestări sunt acte reflexe, adică inconștiente.

Se spune că unele capete tăiate au mușcat mână cuiva; astfel se citează cazul aceluși marinăr, într'un spital din Brest, care, după un ceas dela decapitare, a rupt în două un creion așezat între maxilarele sale. Un romancier a povestit un caz extraordinar: În ajunul execuției unui oarecare De la Pommerais, condamnatul primi vizita D-rului

Velpeau, care'i ceru să se pregătească pentru experiența următoare: imediat după execuție, D-rul Velpeau, luând în mâini capul decapitatului, îi va striga în ureche: „Domnule Courty de la Pommerais, în amintirea convorbirilor noastre din timpul când erai în viață, ai puțința în această clipă, să cobori, de trei ori la rând, pupila ochiului drept, ținând celalalt ochiu deschis?“ Pommerais primi. După decapitare, d-rul Velpeau luă din mâinile călăului capul plin de sânge al decapitatului, strigă în urechea acestuia fraza convenită, și... „pupila ochiului drept se lasă în jos, în timp ce ochiul stâng îl privea țintă“.

Totuși, povestirile de soiul acesta nu pot fi luate cu seriozitate de știință, care cere ceva mai mult decât mărturia scrisă a scriitorilor fanteziști.

Dar ce se petrece, într'adevăr, în clipa când cuțitul ghilotinei desparte capul de restul corpului, în mai puțin de o treime de secundă? Sub înrăurirea loviturii teribile care pune în mișcare măduva prelungită și bulbul, funcțiunile lor sunt suspendate în chip fulgerător; se produce o „sin-copă absolută“, deci moarte intelectuală completă, întreruperea raporturilor organice între inimă și creier; dacă odată cu lovitura nu s'a produs și tăierea vaselor groase ale gâtului, prin care se scurge imediat tot sângele cranian, poate interveni o „trezire“ a activității cerebrale, și, prin urmare, a gândirii, și odată cu aceasta ar lua naștere unul din cele mai înfiorătoare fenomene: capul izolat, păstrându-și conștiința, ar îndura chinuri atroce! Dar cum aproape tot sângele s'a scurs, nu mai rămâne decât o cantitate foarte redusă în contact cu substanța nervoasă și, când după două minute de la execuția loviturii, această substanță nervoasă își recapătă (caz rar) excitabilitatea sa „distrusă“ o clipă din cauza sincopei care s'a produs, această neînsemnată cantitate de sânge nu poate determina decât câteva mișcări reflexe, care nu lasă să se străvadă pe figura decapitatului nici o senzație dureroasă.

Nici strangularea (prin frânghie sau ștergar) nici tăierea gâtului cu secura, nici mai ales electrocuțiunea practică în America, nici împușcarea, nu produc destul de repede moartea conștiinței, moartea intelectuală, absolută. Supliciu cel mai groaznic constă în trezirea condamnatului în dimineața execuției; în amănuntele toaletei sale, în aceea situație grozavă în care se găsește acel ce se îndreaptă spre locul unde se înalță ghilotina, înconjurată de mulțimea împetrișată a curioșilor. Se poate spune fără nici o exagerare că în cele din urmă clipe intervine rolul mărinimos al Naturei — pricepătoare desăvârșită a sufletului omenească: căci, ori-cât ar fi de tenace omul care pășește spre moarte în mijtul răcoros și sumbru al zorilor, el resimte, totuși, fiorii groazei celei mai fantastice. Dacă nu-și pierde mintea în chip subit (caz foarte frecvent) ajunge într'o stare de insensibilitate atât de pronunțată, încât acel ce urcă treptele eșafodului este de-acum un cadavru, și astfel conștiința lui este scutită de a cunoaște una din cele mai fioroase suferințe omenești: lipsa ori-cărui sprijin pentru instinctul de conservare.

Insemnări... pe marginea faptelor

LA NOI ȘI AIUREA

În streinătate chestiunea de a se ști, dacă, într-o anumită împrejurare, inclusiv un caz de forță majoră, un vehicul ori o bicicletă au voie să se urce pe trotuar, e de mult tratată prin negativi: trotuarul e al pietonului și numai al pietonului! Urcarea pe trotuar a unei trăsurii, biciclete ori motocicletă e considerată ca o gravă contravenție, pentru care nu există nici o scuză. Mai zilele trecute tribunalul din Paris a afirmat-o din nou cu tărie, cu prilejul cererii făcute de o victimă a automobilelor, de a i se plăti o despăgubire de 12.000 franci.

Apărătorii șoferului urmărit au căutat să obție circumstanțe ușurătoare, expunând că „șoferul, văzând un automobil venind din direcția opusă, s'a crezut în drept să se urce pe trotuar, spre a evita ciocnirea.“

Tribunalul a respins acest mijloc de apărare, într'unul din considerentele sentinței, care glăsuiește:

„Considerând că nu se poate armate ca, în scopul de a-și apăra propria persoană de o primejdie eventuală, conducătorul de automobil să se creadă autorizat să primejduiască în chip cert siguranța trecătorilor cari circulă liniștit pe trotuar“...

De aceea, proprietarul automobilului, solidar cu șoferul, a fost condamnat să plătească despăgubirea cerută de victima accidentului...

... Asta e firesc în Franța. Dar la noi? — La noi automobilele, trăsurile cu cai, motocicletele, bicicletele, dispun de trotuar, iar bietul pieton e în tot momentul în pericol de a fii strivit.

PENTRU 2,5 CENTIME

Numai titlul vă spune că nu poate fi vorba de țara noastră: la noi moneda divizionară a ajuns să se numească, leu, pol, sutar—după felul mărfii și... după negustor.

E vorba de Franța, unde administrația nu numai că nu e în solda politicianismului, dar nici nu face politică de loc. Acolo controlul pieții—și sub piață nu se înțelege numai de—ale mâncării, ci tot ce privește nevoile curente ale populației—controlul prețurilor e efectiv iar tribunalele sunt de o severitate exemplară oridecâteori sunt sesizate nu numai de un delict consumat, ci de o simplă tentativă de speculă.

La Paris, de pildă, față de scumpirea grâului de importanță (producția indigenă nu acoperă necesitățile consumației) brutarii s'au agitat și, după lungi și laborioase negocieri cu prefectul Senei (care e primarul de fapt al orașului) li s'a acordat o majorare îndreptățită de 5 centime la kilogramul de pâine—și s'au declarat mulțumiți.

Dar iată că se ivește o dificultate: la Paris pâinea se vinde cu cântarul: kilogramul e de 1000 nu de 800 grame ca la noi; iar jumătatea trebuie să aibă exact 500 grame. Dacă e lesne să plătești 1 fr. 15 pentru un kilogram, cum însă să plătești 57 centime și jumătate pentru o jumătate de kilogram? Monedă divizionară mărunță de o centimă și jumătate de centimă nu există.

Administrația — ca să evite consumatorului pierderea de

2 centime și jumătate, a făcut o sfortare cerebrală și a găsit soluția: a stabilit un tip special de tikete de 2½ centime, pe cari brutăriile să le tipărească pe socoteala lor și să le ție la dispoziția clienților. Tiketul poartă imprimată adresa brutarului respectiv. Cumperi 500 grame de pâine? — Plătești 60 centime, și, pentru restul de 2½ centime, primești un ticket. A doua zi, când cumperi iarăși o jumătate kilogram de pâine, plătești numai 55 centime în numerar și completezi diferența cu tiketul din ajun. Până la tipărirea tiketelor brutarii au fost obligați să cântărească 470 grame de pâine pentru 55 centime.

Să mai stăruiam asupra comparației între ceea ce petrece la noi — Paradisul Speculei — și grija administrației de banul consumatorului din Franța? ..

ELECTRICITATEA ÎN SERVICIUL POLIȚIEI

Majoritatea furturilor și a crimelor se petrec în mare parte, în cartierele cele mai prost luminate în timpul nopții. Borfașii, spărgătorii și criminalii profesioniști aleg totdeauna întunericul pentru operațiile lor...

Ochii acestor pasări de pradă, sunt deprinși cu întunericul, la fel ca bufnițele, cucuvele și liliecii de noapte.

Lumina zilei, o suportă foarte greu! Pentru criminali, un simplu bec electric, e la fel cu ochiul de argus care pătrunde până în cutele cele mai profunde ale conștiinței... căci este știut de toată lumea, că fiecare ins... poartă în sufletul lui un tribunal suprem, ce se chiamă „conștiință“.

Pornind dela aceste constatări, poliția Londrei, a organizat o pază mobilă de noapte, prin cartierele marginase. Fiecare agent e prevăzut cu un proiector electric (identice ca farurile de automobil). Înainte de a vizita un local de noapte, se barează cu 2 agenți, capetele străzilor din jurul localului, — admitând că localul ar avea și eșiri dosnice — după aceia revizorul șef, care întotdeauna e în uniformă, își face apariția în mijlocul consumatorilor de noapte, efectul e fulgerător, cei certați cu justiția o iau la goană; dar zadarnic, odată în stradă sunt prinși între două lumini puternice ale proiectoarelor, și pe când la întuneric fug ca săgeata, cum dau de lumină încep a fugi, în zig-zig ca sobolanii și sunt luați ca din strachină.

Însă acolo unde electricitatea joacă rolul cel mai important, e la celule. Fiecare post e prevăzut cu celule absolut întunecoase... clientul întrânsele... se simte în elementul său... în momentul însă când somnul l-a coprins cu mai multă putere... deodată prin ghișeul dela ușă, un proiector puternic, inundă toată încăperea într-o lumină atât de orbitoare, încât clientul sare în sus ca mușcat de un șarpe... În nedumirirea lui... scapă vorbe fără șir... printre care de multe ori sunt și taine pe care le credea bine ascunse... De aci înainte somnul nu se mai prinde de genele lui... e într-o continuă surescitare nervoasă... și tocmai acesta e momentul psihologiei de care știe să profite agentul pentru ai smulge mărturisiri... Sistemul acesta practicat în două nopți consecutive... smulge adevărul din sufletul cel mai bine închis.

CONTROLUL POLIȚIENESC ASUPRA FILMELOR

Monitorul Oficial publică următoarea decizie a ministerului de interne:

Controlul polițienesc asupra tuturor filmelor ce se proiectează în România, se exercită prin comisiunea instituită, potrivit deciziei de față, pe lângă ministerul de interne.

Nici un film nu va putea fi proiectat în România, fără să fi fost înfățișat comisiei de control și autorizat de această comisiune.

Cererea de autorizare trebuie să cuprindă descrierea amănunțită a subiectului, pe tablouri, titlurile și subtitlurile, precum și toate deslușirile în ordinea desfășurării filmului.

Comisiunea de control se compune din 12 membri, după cum urmează:

Un reprezentant al ministerului instrucției; un reprezentant al ministerului cultelor și artelor, desemnat prin direcția generală a teatrelor; un reprezentant al ocrotirilor sociale, un reprezentant al fundației „Principele Carol”; un reprezentant al Ateneului; directorul serviciului presei din ministerul de interne; un reprezentant al societății scriitorilor români; un funcționar superior al siguranței generale a Statului; un funcționar superior al poliției Capitalei; trei membri desemnați de ministerul de interne.

Pancartele, afișele, programele și reclamele de orice fel, anunțând reprezentațiile cinematografice, vor fi scrise corect românește; ele nu vor putea conține tablouri, descrieri sau comentarii, pentru care nu a fost acordată autorizarea și nu vor putea cuprinde cuvinte și epitete provocatoare; în Ardeal, Bucovina și Basarabia, pancartele, afișele, programele, titlurile și reclamele de orice fel, vor putea fi scrise în limbile minoritare, însă numai traducând textul românesc care urmează să ocupe locul de frunte.

Dispozițiile acestei decizii vor intra în vigoare la 1 Aprilie.

UN CONTIGENT SPECIAL DIN CRUCEA LEGIUNII DE ONOARE. [A FRANȚEI] A POST REZERVAT SERVICIILOR DE POLIȚIE

Comisiunea de legislație civilă și criminală a acceptat un amendament la proiectul relativ la recompensele naționale, tinzând să rezerve în fiecare an asupra crucii Legiunii de onoare, un contingent special, pentru serviciile poliției și ale Siguranței.

Reamintim, că în expunerea de motive a acestui amendament, autorul său, a pus în evidență faptul, că până în prezent, personalul modest și vrednic al poliției și Siguranței, n'a fost răsplătit în măsura serviciilor aduse.

„Morțile eroice, arată expunerea de motive, care se produc pe câmpul de luptă al armatei crimei, cu o regularitate dureroasă, dovedesc în fiecare zi cător pericole sunt expuși acești auxiliari indispensabili ai justiției, vrednici ostaș ai datoriei. E nevoie să punem capăt atribuirii penibile a crucilor, ce se decern cu titlu postum, memoriei acelor ce cad pentru apărarea societății.”

SANȚIUNEA MORALĂ CONTRA SPECULEI

Nu e țară din lume, unde autoritățile constituite să nu fi avizat la mijloace mai mult sau mai puțin drastice pentru combaterea speculei. Măsuri — timide — s'au luat și la noi; dar din nenorocire nici acestea nu se aplică din considerațiuni cu totul străine de interesele comerțului cinstit. La noi guvernul se declară singur dezarmat în fața formidabilei coaliții a speculanților: dovadă teama exprimată de ministrul de finanțe cu un spor — absolut legitim — al salariilor funcționarilor publici să nu provoace o nouă scumpire a traiului... E dureroasă constatarea aceasta a nepuținții guvernamentale în fața bande-

lor organizate ale intermediarilor între producător și consumator.

Aiurea puterea organelor de control se face simțită, iar efectele acestei intervențiuni sunt cu adevărat salutare. În Polonia de pildă în afară de sancțiunile legale — pedeapsa cu închisoarea, amenzile, închiderea temporară ori chiar definitivă a prăvăliilor — se aplică acum și o sancțiune pur morală, care pare a fi impresionat adânc pe corbii vieții sociale. Zilnic se fac razzii polițienesti, iar speculanții, adunați în cete numeroase sunt încadrați de o puternică escortă și plimbați pe stradele orașului respectiv. Ne putem lesne închipui de ce natură e primirea pe care norodul adunat de ambele margini ale itinerariului o face puțin simpatice procesului.

Dacă s'ar încerca și la noi? Poate că leacul ăsta ar fi mai eficace decât toate măsurile de presiune înscrise în lege, — numai cu titlul de document.

MUNCA SILNICĂ PENTRU AUTOMOBILIȘTI

E vorba de automobilisții — șoferi ori proprietari de mașini — cari, prin nebulia vitezei, periclitează viața pietonilor.

Amenzile, din ce în ce mai mari, nedovedindu-se eficace, justiția americană s'a gândit să înăsprească sancțiunile, adăugând la amendă și o pedeapsă cu închisoarea. Dar nici noua măsură n'a avut efectul dorit, pentru că nu s'a observat o simțitoare scădere a numărului de accidente.

S'a găsit, în sfârșit, un judecător (le Detroit) care a descoperit leacul: automobilistul, care s'a făcut vinovat de exces de viteză — constatat prin proces-verbal dresat de agenții circulației — e osândit, în afară de amendă, la un număr de zile de muncă silnică, potrivit cu mărimea vinei, Recidiviștilor li se aplică un „tarif” dublu de zile.

Interessant e felul în care e făcută pedeapsa: automobilisții condamnați sunt puși să repare pavajul în stradele din cartierul în care locuiesc. Li se dă o uniformă specială — un halat cenușiu, care pe spate are o inscripție în litere negre mari: „City prisoner” — „deținut al primăriei”. De-desubt acestei inscripțiuni e numărul de ordine al condamnatului.

Măsura aceasta a dat până acum roade, pentru că automobilisților — proprietarilor de mașini mai ales — nu prea le surâde perspectiva de a face pe pavagiii, hrăniți numai cu pâine și apă.

VALUTA ÎN ȘAMPANIE

Multe sunt curiozitățile provocate de deprecierea valutei. Sunt țări cari din cauza deprecierei valutare s'au întors la metodele patriarhale ale schimbului în natură. Aceasta încă are o bază logică în însuși firescul operației. Dar sînt alte Țări cari au ajuns la extravagante pentru a face față jocului nelun al valutei. Astfel ministerul de interne din Budapesta, silit de numeroasele plângeri ale funcționarilor de poliție, decăteori valuta ungurească scădea, a luat hotărîrea să fixeze salariul polițiștilor cari fac serviciul de supraveghere în varieturi, având ca bază sticla de șampanie. Prețurile acestui ciudat etalon s'au părut mai stabile chiar decât etalonul în aur, deoarece polițiștii au acceptat bucuros să primiască contravaloarea în coroane a sticlei de șampanie.

Ceea ce s'a făcut la Budapesta este caracteristic pentru mentalitatea vremurilor noastre, căci oricât de extravagantă s'ar părea măsura etalonului șampanie, ea este destul de tristă pentru a ne pune pe gânduri.

BASTONADA ÎN PIAȚA PUBLICĂ DIN TEHERAN

Persia a evoluat: are Constituție, Parlament, guvern responsabil un suveran inițiat în toate delicile vieții din marile centre occidentale, — dar lustrul de modernism ce i l'a dat revoluția de acum doisprezece ani e numai o iluzie... Sub înfățișarea nouă, țara aceasta și-a păstrat moravuri cari în concepțiunea noastră europeană, tot ca barbare sunt calificate.

Una din caracteristicile vechiului orientalism e arbitrarul administrativ: ajunge să indispuie pe unul din puterile zilei, pentru că, indiferent de situația socială ce ocupă, să fii pedepsit cu bastonada în piața publică.

Unul din cazurile cele mai recente — și care a provocat protestarea corpului diplomatic acreditat pe lângă șah — a fost acela al lui Hussein Saba, directorul ziarului „Setareh Ivan“. Pentru că și-a permis să critice gestiunea ministrului de războiu, acesta a trimis doi zbiri să-l aducă în piața publică și acolo, în prezența lumii adunate, a ordonat să fie legat de stâlpul infamiei, și lovit cu nuele pe trupul gol până la brâu, până a rămas în nesimțire.

Dar ceea ce pe noi Europeanii ne uimește mai mult e faptul că până și un intelectual de vază ca directorul ziarului în chestiune s'a arătat surprins de intervenția nesolicitată a miniștrilor plenipotențiarilor streini. — „Asta o obiceiul pământului la noi — a explicat el corespondentului unui ziar strein: bastonada nu are nimic desonorant pentru un Persan, pentru că nu e Persan care să nu fie expus de a-și primi mai curând sau mai târziu porția dela unul din acei cari poruncesc în numele stăpânirii“. Curat vorba Românilui: bătaia e ruptă din raiu.

Bastonada e sancțiunea obișnuită pentru femeea adulteră. Corespondentul despre care am pomenit relatează că a asistat la supliciuul acesta aplicat la două Persane din Teheran, prinse în flagrant delict de adulter cu doi Englezi travestiți ca Persani. Femeile nu sunt desbrăcate până la piele ca bărbații ci sunt puse în câte un sac și lovite peste acesta.

BRIGANDUL MAROCAN RAISULI

Acest brigand a fost un om practic, care a servit și a luptat în mod alternativ pe sultan sau Spania, capturând în același timp, pentru a nu pierde deopriinderea, englezi și americani, cărora nu le da drumul decât în schimbul unei importante sume de bani.

Vizuină sa era Tazrut, o localitate sălbatică de munte. Vizuină, care era legată printr'un fir telefonic cu locuința vărului său Moulay Sadieq, omul său de afaceri de la Tetuan.

Printre isprăvile sale cele mai faimoase a fost prinderea lui Harris, corespondentul ziarului „Times“ la Tanger în anul 1903, și căruia nu idat drumul decât în urma predării a șaisprezece din oamenii săi, cari fuseseră din Tanger. În anul următor prinse pe americanii Perdicas și Vasley, cărora li-a redat libertatea în schimbul unei sume de 275.000 franci. În 1907 lovitura lui a fost răpirea esidului Harry Maclean, șeful adevărat al armatei sultanului. Nu-l liberă decât în schimbul sumei de 500.000 fres., eli-

berarea „războinicilor“ săi făcuți prizonieri și dobândirea protecției britanice.

Cu sumele pe cari le încasa în felul acesta Raisuli cumpăra pe numele rudelor și prietenilor săi moșii și ferme.

Intr'o zi un perceptor veni la fratele, său și-i spuse: „Această casă nu-ți aparține, căci a fost cumpărată de către Raisuli. Dacă sultanul va afla, o va confisca. Dă-mi mie vitele și nu voi spune nimic.“

Raisuli auzind de aceste vorbe, se duse la el și începu să discute cu perceptorul despre legea moștenirii. Dar fiindcă nu putu să-l convingă, îi tăia capul trimițându-l apoi beiu-lui într'un coș cu fructe.

Sultanul încercase să și-l apropie numindu-l guvernator al Tangerului, dar fu nevoit să-l îndepărteze curând.

ANIMALELE ALCOOLICE

Un vestit adept al mișcării antialcoolice din Anglia a spus, că pofta de alcool e numai o patimă căpătată și că nici o viețuitoare în afară de om nu absoarbe alcool.

O revistă engleză observă cu acest prilej, că se vede că domnul acela nu a fost niciodată în Grădina Zoologică din Londra și n'a văzut cu ce delicioasă soarbe elefantul sticla lui de whiswy. O elefantă numită Diah, care aparținea lui Barnum, observase că de câteori era bolnavă căpăta alcool și de atunci ea se prefăcea adeseori bolnavă, pentru a obține puțină băutură înțepătoare.

Maimuțele sunt și ele nebune după alcool.

Dacă se dă găinilor pâine ori grâne stropite cu rachiu, ele le mănâncă cu mare poftă.

Un învățat a făcut o experiență cu pești aurii cărora le-a dat puțin alcool. Ei păreau că -au dat îndată de gust și au tot sorbit din el, până au căzut în nesimțire.

Șerpii pot suporta mari cantități de alcool, fără ca să le facă vre-un rău.

REGELE ESCROCILOR

Spaniolul Antoniu Llusla y Buse, în vârstă de 34 ani, e un virtuos al poligamiei și al escrocheriei.

Până acum el s'a căsătorit de șapte ori și în alegerile lui succesive a dat dovadă de un gust foarte electec.

S'a însurat în Bolivia, în Ecuador, în Venezuela, în Costa-Rica, în insulele Filipine, în Cuba și la urmă s'a însurat în propria-i țară cu o compatrioată.

Acesta e bilanțul vieții lui sentimentale: acela al profesiei lui de escroc nu e nici el mui puțin încărcat. Antoniu Llusla y Buse e un specialist în falsificarea și spălarea cecurilor, realizând în scurt timp o avere de peste patru zeci de milioane.

Cea mai îndrăzneată ispravă a lui a fost fără îndoială atunci când a încasat dimineața la Praga 200.000 franci și în seara aceleași zile a prezintat din nou spre încasare aceeași scrisoare de credit la Paris, după ce făcuse călătoria cu un avion anume închiriat în acest scop.

Cutezanța lui nu avea margine: el a debarcat la insulele Mauriciu dându-se drept Regele Spaniei.

PEDEAPSA CU MOARTE PENTRU SINUCIGAȘI

În Franța, în evul-mediu, nu se pedepsea numai încercarea de sinucidere ci, înuși cadavrul sinucigașului nu scăpa de rigorile legii.

Jurisprudența canonică refuza înmormântarea creștinească și un articol din vechile obiceiuri din Bretagne spune că, dacă cineva se omoară de bună voie, trebuie să fie spânzurat și târât ca un criminal. Și aceasta se practica în tot regatul și aproape în toată creștinătatea „căci unui creștin nu-i era permis să-și dea moartea.“

Vinovatul era încă mai desconsiderat ca un ucigaș „căci omorând pe altul nu face să moară decât corpul aceluia pe care l'a ucis, dar omorându-se singur, el dă pierzaniei și corpul și sufletul.“

Textul enumeră sentințe pronunțate împotriva unor persoane cari se omorâse singure. Cea dintâi e din luna Ianuarie a anului 1586 împotriva unui medic care s'a sinucis în închisoare. El fu „osândit să fie terfelit și aruncat pe gunoaie. A doua sentință dela 15 Aprilie a aceluiaș an 1586 e împotriva nobilului Charles de Hangrave. Acesta fu osândit să fie spânzurat de furci cu capul în jos. A treia sentință dela 9 Februarie 1587, dată împotriva unui deținut dela Lonciergerie, sună: trupul lui să fie târât dela Conciergerie până la maidanul de gunoaie de lângă Montfaucon, fiind cu picioarele legate de o căruță, întors cu fața la pământ și apoi spânzurat de niște furci ce se vor ridica pe acel maidan.

Dacă un om se omora ori se arunca de sus într'un acces de demență ori de febră, cadavrul lui nu era supus supliciuului. Nevoia, sărăcia, lipsa erau circumstanțe atenuante.

Pentru ceilalți sinucigași se mai adăoga și confiscarea averii.

O FABRICĂ DE MĂRCI FALȘE

Dela războiu încoace, comerțul mărcilor postale a luat un deosebit avânt. Nenumăratele state mici, au scos mărci proprii, cari au fost bine plătite de negustori și de colecționari. Desemnurile nouilor mărci sunt atât de simple că originalele se pot deosebi foarte greu de copii.

Aceasta a înlesnit unui consorțiu de falsificatori de a înmunda Europa centrală cu mărci postale false.

Încă din Decembrie anul trecut, s'a denuntat la bursa mărfurilor din Viena, prezența unui oarecare Michel Fertig, care răspândește cantități mari de mărci false ale diverselor republice rusești, mai ales din Batum și Azerbeidjan și acele emise de Generalul Denikin.

Până atunci, mărcile rusești fuseseră rare pe piața Vieneză. De aceea era greu de constatat cari dintre mărci erau veritabile și cari false. Apoi mai era o greutate și în descifrarea inscripțiilor armenești și rusești.

Fertig fu arestat luna trecută la Viena, la întoarcerea sa dintr'o călătorie în Italia.

La Siguranță el a declarat că mărcile false le-a adus din Constantinopole.

Unele serii le-ar avea din Armenia dela un Prinț armean.

Acest Fertig posedă trei cutii în lada de depozite a Băncii de Scont Austriacă. Ele fură deschise. Într'una se aflau 27 peceti, cu cari se puteau pune ștampilele cele mai variate pe mărci. Erau ștampile de orașe din republicele rusești, apoi semne postale, indicațiuni de valoare ca „100,000 ruble“ și altele pentru sume mai mari, inscripțiuni ca „expres“, „imprimate“, etc.

Cea mai mare surpriză o ascundea o altă cutie, care conținea peste 20 kilograme de mărci false ale Statelor limitrofe rusești și ale Republicii sovietice: apoi multe mărci fantastice de State cari nici nu există, ori au luat ființă în invălmășeala revoluției rusești, dar au dispărut după o viață efemeră fără a avea vreme să emită timbre.

Fertig sustine că la Constantinopole, există un întreg consorțiu, care se ocupă cu fabricarea mărcilor false.

Cercetările continuă, dar, dată fiind cantitatea extraordinară de mare a falsurilor, poliția Vieneză s'a pus în legătură cu autoritățile celorlalte țări.

MILIONARUL CERȘETOR

Poliția londoneză a arestat deunăzi, pe unul din podurile de peste Tamisa, pe un bătrân cerșetor, asupra căruia s'a găsit nu mai puțin de 500 lire sterline (peste 400.000 lei).

Acheta a dus la descoperirea extraordinară, că bogatul cerșetor era în realitate un foarte cunoscut om de afaceri din Londra, Polonez de origine și posesorul unei averi de câteva milioane.

Poliția, întinzându-și câmpul investigațiilor, a mai făcut o constatare cu adevărat uimitoare:

Acum câteva săptămâni acest maniac al cerșitului și-a măritat o fată. În chiar ziua nunții, pe când se celebra, cununia religioasă, ciudatul personaj s'a făcut deodată nevăzut. Ieșind din biserică s'a urecat într'un automobil și s'a dus acasă, spre a îmbrăca zdrențele de cerșetor. Apoi, tot cu automobilul s'a întors până în apropierea bisericii și, postându-se la ușa acesteia a așteptat afară, cu mâna întinsă, ieșirea nuntasilor. Era atât de bine travestit, că n'a fost recunoscut nici chiar de propriul său ginere, care i-a aruncat o monedă în soioasa-i șapcă.

O POLITIE INGENIOASĂ

Pe când ministrul poliției sub Napoleon I, Fouché, era aproape să fie disgrățiat, din cauză că în mai multe rânduri nu reușise să-și servească suveranul după dorință — se prezintă la dânsul un ambasador străin care, după cum Fouché știa foarte bine, se bucura de deosebită favoare la împărat. Ambasadorul se plânse că, în seara trecută, îi dispăruse portofoliul, în timpul când se întorsese cu trăsură dela Operă acasă; la urcarea sau la coborârea din trăsură îl pierduse, — sau și mai probabil i-se furase.

Fouché ceru amănunte exacte despre portofoliu, cum era, ce anume conținea, etc.

— În această privință, zise ambasadorul, nu pot să-ți dau alte amănunte, decât că era un portofoliu cu totul nou, pe care îl cumpărasem chiar ieri de dimineată dintr'o prăvălie de pe strada Rivoli: — era de marochin roșu, de dimensiunile cutare, și înlăuntru nu conținea decât două mii de franci în bancnote de câte o sută și câteva cărți de vizită de ale mele.

— Sper ca până mâine să pot să-ți dau vești bune, îi zise Fouché la despărțire.

Într'adevăr, a doua zi ministrul în persoană se prezintă la ambasador, aducându-i portofoliul, cu cei două mii de franci neatinși și cu cărțile de vizită.

Ambasadorul fu plăcut surprins, și nu găsea destule cuvinte de laudă pentru eselența poliției lui Fouché. Acesta, drept orice mulțămîită îl rugă să aducă vorba, cu cel mai apropiat prilej, înaintea împăratului despre acest caz, ceea ce ambasadorul și făgădui.

Când să plece de acasă, îmbrăcându-și blana, dete cu surprindere peste ceva tare în căptușală. Scoțînd, scoase — un al doilea portofoliu, sau mai bine zis pe cel dintâi, pe cel original, conținând de asemenea cărțile de vizită și cei două mii de franci neatinși. Era evident că Fouché restituise banii din „fondurile secrete“, portofoliul de marochin și-l procurase dela aceeași prăvălie și cărțile de vizită dela aceeași litografie.

Acuma ambasadorul putea să laude împăratului poliția lui Fouché: o poliție atât de escelentă încât regăsea chiar obiecte nepierdute!